

Administrația și
 Tipografia:
 Brașov, piața mare Nr. 22.
 Manuscrisurile nu se re-
 trimite.

Stroici de anuțieri:
 Brașov, piața mare Nr. 22.
 Într-o mai primăvă în Viena
 Rudolf Mosse, Hausenstein & Vogler
 (de Mose), Heinrich Schalek, Alois
 Herold, M. Dukes, A. Oppel, J. Dam-
 berg, Anton Meisel, Eckstein Bernad,
 Frankfurt: G. L. Deube; în Ham-
 burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
 săptămână pe o colină 6 cr.
 și 30 cr. timbru pentru o pu-
 blicare. Publicări mai dese
 după tarifar și învoială.
 Reclame pe pagina III-a o
 seriă 10 cr. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ)

"Gazeta" este în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 franci, pe trei luni
 10 franci.

Se primumără la toate oficiile
 postale din țară și din afară
 și la dd. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
 la administrația, piața mare
 Nr. 22, etajul I.: pe un an
 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
 luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
 casă: Pe un an 12 fl., pe
 șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Un eșemplar 5 cr. v. a. s. 15
 bani.

Atât abonamentele cât și
 inserțiile sunt a se plăti
 înainte.

Nr. 226.—Anul II. Brașov, Duminecă 8 (20) Octomvre 1889.

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI.”

Cu 1 Octomvre 1889 stil vechin
 s'a deschis nou abonament la care în-
 vităm pe toți amicii și sprijinitorii felei noastre.

Prețul abonamentului:
 Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl.
 pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.
 Pentru România și străinătate: pe trei
 luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un
 an 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe an 2 fl. pe
 șase luni 1 fl.
 Pentru România și străinătate: pe an 8
 franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
 mai repede prin **mandate postale**.
 Domnii, cari se vor abona din nou,
 să binevoască a scrie adresa lămurită și
 a arăta și posta ultimă.
 Administrația „Gazetei Transilvaniei”.

Brașov, 7 Octomvre v.

Erī s'a ținut sub președința
 Majestății Sale un mare consiliu
 ministerial în Viena, la care au
 luat parte și miniștrii ungurești
 Tisza, Szilagy și Szapary.

Ministrul președinte Tisza a
 chemat prin telegraf pe colegii
 săi Szilagy și Szapary la Viena.
 Împrejurarea acesta produse mare
 svon în Peșta. Se vorbea acolo
 chiar de o criză ministerială și se
 dicea, că în acel consiliu de mi-
 niștrii au să se decidă lucruri de
 mare însemnătate.

După informațiunile, ce ni le
 dau foile din Peșta și din Viena
 lucrul s'a petrecut astfel:

Ministrul honveților br. Fe-
 jervary vrū să răspundă încă în
 ședința de Marți a dietei ungu-
 resc la interpelarea, ce i-a adre-
 sat deputatul Kossuthist Irany

în afacerea stégului negru-galben
 dela Monor. Împărțind mi-
 nistrul Fejervary corifeilor din
 partida guvernamentală cuprinsul
 răspunsului său, aceștia, și mai
 ales lulu Horvath, au declarat
 că nu sunt mulțamiți cu acest
 răspuns, că este ținut într'un
 ton prea brusc și că de aceea
 nici chiar partida lui Tisza nu va
 pute să consimță cu el.

Vedând acesta, ministrul
 președinte Tisza a făcut să se
 amâne răspunsul ministrului hon-
 veților și a plecat la Viena, ca
 să încerce încă odată norocul,
 decă nu cumva i-ar succeda de a
 mai dobândi unele concesiuni dela
 cererile mai înalte, sub cuvânt,
 că la din contră poziția cabinetu-
 lui este amenințată.

D-l Tisza a știut să dea lu-
 crului o importanță deosebită prin
 aceea, că a declarat, că decă nu
 se vor lua în considerare cere-
 rile cele mai neapărate privitoare
 la regularea definitivă a titlaturii
 armatei și la regularea cestiunei
 stégului, el cu colegii săi vor
 fi nevoiți a-și da dimisiunea.

Nu era lucru greu de a pre-
 tinde acesta, deorece încă de
 astăvără s'a stabilit în principiu
 ca armata comună să se intituleze
 în viitor „impăratăscă și regăscă”.
 Decă ne aducem bine aminte
 principiile de Hohenlohe a decla-
 rat de atunci, că totă dificul-
 tatea în privința acestui și, prin
 care se se exprime caracterul
 dualistic, ar fi numai, că pecețile
 și stampilele armatei ar trebui să
 se facă toate din nou.

Acum după ce consiliul de
 miniștrii a primit schimbarea ti-
 tulturii armatei, precum ni se
 telegrafază adī, vărând pe și între
 cuvintele: cesareo-craiesc, d-l
 Tisza se va lauda că a dobândit
 o mare concesiune. Asemenea se

va lauda că s'a regulat și ces-
 tiunea stégului în armată, cu toate
 că consiliul de miniștrii a pro-
 nunțat numai ceea ce era și până
 acuma prin lege stabilită, că adevă
 însemnul armatei comune e sté-
 gul negru-galben, ér însemnul
 honveților e tricolorul unguresc.

Cât pentru ordinul prea în-
 nalt, ce se dice că se va publica
 în afacerea stégului, nu credem
 că prin el se va aduce vr'o schim-
 bare în modul de întrebuințare
 al stégului în armată.

Destul că ministrului preșe-
 dinte Tisza i-a succes a face din
 nou presiune asupra cerurilor
 mai înalte, cari se tem că se nu
 ajungă la putere opoziția ungu-
 rescă.

Care va fi rezultatul?
 Cred ore cei din Viena, că
 cu atata s'au împăcat lucrurile
 și că s'a încheiat pacea cu so-
 viniștii Unguri pentru toate tim-
 purile?

Amar se înșelă, decă cred
 așa ceva. Adevărat că lui Tisza i
 s'a ușurat érași poziția, dér opo-
 sițiunea ungurescă va striga în
 viitor și mai tare, căci va crede că
 sgomotul și demonstrațiile ei se
 iau în seamă și în curând érași
 vor ajunge lucrurile la punctul
 de unde au pornit.

Viitorul va ave să răspundă
 decă prin aceste necontenite „re-
 gulări” și „schimbări” nu va su-
 feri organizația și tradiția armatei.
 Bine observă chiar o fôia filo-
 maghiară din Viena, că deja prin
 ordonanța în privința esamenelor
 de oficer în rezervă a ministrului
 de război, care nu mai cere dela
 oficer ca să cunoscă cum se cade
 limba germană, s'a amenințat
 această organizația și tradiția.

În cele din urmă se vor con-
 vinge și cei din Viena că susținerea
 lui Tisza la putere îi costă mai

mult, decât le pôte strica că-
 derea lui.

Nu acel și din titlatura ar-
 matei comune este buba de care
 suferă organismul statului ungar.
 Alte cu totul sunt suferințele
 lui. E trist că cei dela cărma
 monarhiei n'au ochi pentru ele.

Revista politică.

Din năuntru. Proiectul de buget
 al statului pe anul 1890, ce l'a înfă-
 țisat dietei ministrul unguresc de fi-
 nanțe Wekerle, a surprins pe toți.
 Eram obișnuiți să vedem bugetele
 terminându-se cu câte un deficit de
 dec de milioane, și acum deodată, ca
 printr'un farmec, ne surprinde d-l
 Wekerle cu un deficit numai de 400
 mii florini. Cum s'a putut face această
 scamatoriă, când pentru datorile sta-
 tului se plătesc cu 23 milioane mai
 multe interese ca până acum, când a-
 vereea statului se împuținează cu 5 milioane
 prin vânzarea unei părți din moșiile lui?
 A urcat d-l Wekerle suma veniturilor,
 între care și veniturile din dările de
 consum, cum e darea pe carne, pe za-
 char, pe spirt și altele, ér prin con-
 versiunea de deunădile a rentei a scă-
 pată de plata a vr'o 7-7 milioane interese
 pentru o parte din datorile statului, ră-
 mânând însă, ca aceste milioane să le
 plătesc cei cari vor mai trăi peste 70
 de ani. Dér fără a mai socoti acestea
 e destul să adaugem la deficitul de
 400 de mii fl. cele 5 milioane venit din
 vânzarea unor moși ale statului, pen-
 tru ca deficitul să fi de 5 milioane și ju-
 mătate, căci nu e nicicum venit îm-
 pușinarea averii statului, ci e pagubă.
 Unde mai pui apoi cheltuelile ce au să
 se facă cu regularea Porților de fer,
 pentru care ministrul n'a pus în bu-
 get nici o sumă, precum nu s'a pus
 nici pentru cheltuelile necesare cu re-
 forma administrativă, justițiară și altele?
 Prin urmare bugetul nu pôte fi esact
 așa cum l'a înfățisat ministrul de fi-

FOLETONUL „GAZ. TRANS.”

Rəsplata lăcomiei.

(Snová.)

În țera, unde n'are mărul cōje și cireșă
 sēmbure, se dice, că a fost odată un no-
 tar avut, dér lăcomos peste măsură așa, că
 și-ar fi luat și sufletul din tine, numai
 să se scie cu el. Din mult ce avea
 era tot mai neindestulit și rīvnia la
 alt altuia... Decă-i dedea o bucată, el
 poftia pânea întrégă, că lăcomul cu pu-
 țin nu se mulțamește, éra dicala stră-
 bună, că „lăcomia strică omenia”, înain-
 tea lui erau vorbe secl.

Acesta avea moșia lângă țarina unui
 om sërăc, căruia și sërăcia'i plāngea
 de milă, și care afară de sufletul din
 el și o vatră de copii nu avea alt-
 ceva, decât palmuța aceea de pământ.
 Notarului însă îi scotea ochii pământu-
 rul acela și de câte-ori ara nu-și putea
 face seamă, să nu tragă două-trei brezde
 în el. Așa acuma, așa pe viitor, așa
 din an în an, până ce la vremea vre-
 milor sërăcul se pomenește, că nu are
 unde să întorcă mai mult decât chiar
 două brezde. Acesta era mare perdere

pentru el, căci nu-i rămase mai nimic,
 ba chiar nimic, căci la ce-i erau bune
 acele două brezde, — late cât palma,
 lungi cât cotul?

Cel ce are de ce părech de boi,
 decă îi și cade una, îndemă mai cu
 nădejde pe cele opt și sporesce înainte,
 dér cel ce are numai o păreche
 — decă o perde pe acesta, a perdit
 totul și nu se intră nici în de ce an.
 Pentru aceea omul cel sërăc se duse
 la lege, să-și arate durerea și să-și caute
 dreptatea. Așa făc omenii, când nu
 se pot înțelege ei între ei — merg la
 lege.

Vorba e însă, că dreptatea sërăcului
 umblă cu capul spart, éra o altă vorbă
 dice, că corbă la corbă nu-și scote ochii
 și notarul nu ar fi fost el decumva
 stetea locului.

„Care dă din mână nu pere” își duse
 el și se duse ață la judecătoria. Acolo
 face ce face, destul, că i-se rupe jude-
 cata după vrerea lui. Să fiă întreat
 adevă pământul însuși, și decă el va
 răspunde, că-i notărășesc*, să fiă al

* Poporul nu cunoșce cuvântul: „nota-
 rial.”

notariului, la din potrivă să fiă al
 omului.

Pôte-se o judecată mai cu socotă,
 decât acesta? Nici pomană — cel puțin
 pe timpurile acele nu.

Se înșucă dără amēdouă păr-
 țile și se hotăresce ziua, când are să iasă
 legea la fața locului...

Notarul avea un prunc, — numai
 unul, și pentru-că îl avea numai pe
 el i era drag la suflet ca lumina o-
 chilor. În presera zilei statorite iese
 cu el la pământul, ce dase nascere
 neînțelegerilor. Sapă o grăpă de câți-
 va coți, bagă pruncul în ea, invățân-
 du-l ce are să răspundă când va fi în-
 trebat. Pune scândur pe grăpă și o
 astupă cu pământ, cum a fost, nelă-
 sând decât numai o găuriță, ca să intre
 aerul în grăpă.

În ziua următoare vin judecătoria,
 să facă dreptate.

Notarul, om cu minte, îi duce
 strună la locul unde era pruncul.

„A cui ești pământul?” întrebă ju-
 decătorul.

„A d-lui notar”, răspunde pămēn-
 tul.

Judecată curată! Notarul rămase

cu pământul; omul sërăc putea să fiere
 a pagubă.

Scărbită de dreptatea omenilor, sē-
 racul se întorce cătră Dumneșeu să-
 vină într ajutor și — Dumneșeu în
 primejdiă e forțe aprōpe. Apoi sciț:

Dumneșeu când te ajută
 Plumbul și-se face plută.

Judecătoria mergă acasă; — notarul
 merge să-și scotă pruncul. Destupă
 grăpa, se uită înăuntru, — copilul nică-
 iri. Ba el era în grăpă, dér... prefă-
 cut în sobol, rəsplata lăcomiei tăta-
 ne-sēu.

Notarul s'a supărat peste fire de
 acesta întâmplare și ar fi dat bucuros
 în de cît pământ sërăcului, dér era târ-
 țiu. Omenii făcuseră judecata lor,
 Dumneșeu pe a lui, și judecata lui-
 Dumneșeu nu se pôte strămuta.

Omenii i dădură ce nu era a lui;
 Dumneșeu îl pedepsi în cele mai gin-
 gașe ale lui: în trupul trupului și în
 sângele sângelui lui. Și copilul
 simția acesta, simția că mânia lui Dum-
 neșeu începe a se descărca asupra tă-
 tăne-sēu. Pentru aceea, ca vorbă de des-
 părțire, ca cel mai de pe urmă „rēmas

nanțe și asta se va dovedi în cursul debaterilor din dietă asupra proiectului de buget.

Caracteristică, pentru vitregia guvernului unguresc față cu naționalitățile nemaghiare, este că dintr'unu bugetă cu 355 milioane și jumătate cheltuieli și cu 355 milioane venituri, nu se cheltuesce nici unu banu frântu pentru trebuințele naționalităților, ci totu numai pentru interesele rasei unguresce și pentru trebuințele regimului unguresc. Naționalitățile muncesc din greu ca să totu dea fără ca să capete nimic în schimb. Tristă de totu!

Târziu după *adunarea Kulturegyletului în Gherla* esu la ivelă două scrisori, una a președintelui acelei reuniuni unguresce, a fișpanului din Sighișoara *Bethlen-pașa*, și alta a I. P. S. Sale Metropolitanului *Mironu Romanu*. Pașa din Sighișoara a cerut adecă capului bisericeii române gr. or. să dea voe protopopului Demetriu Moldovanu să celebreze ritualele cu ocaziunea sfințirii steagului kulturegyletistă în Gherla, dicendū că acestu protopresbiteru e gata să facă adecă deorece activitatea Kulturegyletului se estinde asupra tuturor confesiunilor.

La adecă îndrăsnită cerere a pașalei, care însuși mărturisea, că Kulturegyletulu și-a îndreptat cuțitul sū și asupra confesiunii gr. or., Metropolitanulu din Sibiu a răspuns, dicendū că Kulturegyletulu promovēză exclusiv numai interesele rasei unguresce, căutandū a câștiga pe celelalte naționalități pentru maghiarizare și cu timpul a le contopi în rassa maghiară; ca arhipăstoru alu bisericeii române gr. or. a fostu totdeuna contrarū declaratū alu tuturor conversiunilor măestrite, fiă ele confesionale, fiă naționale. De aceea dēnsulū declară, că nu pōte satisface cererei pașale, dēr că numitulū locuitoru de protopopu, dēcă află de bine, se pōte duce și vorbi ca persōnă privată, dēr nu în numele bisericeii române gr. or.

Părerea nōstră e că Escelența Sa Metropolitanulu nici nu trebuia să bage în sēmă pe căpetenia kulturegyletului, care este o societate privată, fiindcă nici nu merită onōrea unui răspuns, ēr părintele locuitoru de protopopu Dimitrie Moldovanu se nu uite, că e preotū românescū, ēr nu popă kulturegyletistū.

Afacerea cu stēgulū negru-galbenū dela Monorū și Ūllū a atinsu Germania. „Kreuzzeitung“, care bine scie, că d-lū Tisza a datū meru nutremētū șovinismului ungurescū, atacă intr'unu articolū violentū ministeriulū Tisza, care e cu rea voință. Trebue în curēndū o schimbare

radicală, dēcă e vorba sē nu fiă inăbușitū cugetulū dinasticū în poporū. Tolerarea nerușinatei vātēmări a dinastiei se esplică din trecutulū și originea politică a d-lui Tisza, dīce fōia germană.

Din afară. A trecutū și *Visita Țarului la Berlin*. S'a adevēritū, că rēspunsulū Țarului la toastulū împēratului Vilhelm dela banchetū a fostū o simplă mulțămire, făcută intr'unu tonu de totu rece. Cu tōte astea se susține, că rezultatulū *visitei* e favorabilū pācii, tōte rēmānū în *status quo*; adecă n'ar insemna alteceva dēcātū a dura neincrederea dintr'o parte și alta și a se continua măsurile militare, și sporirea armatelorū și dēc nu e mirare, că îndată după *visita* unū ukaz împērătescū rusescū ordonă înființarea a două regimente nouē de artilerie rusescă.

Principele *Ferdinadū alū Bulgariei*, care se află în streinătate, e așteptatū în Bruxela. Lipsa lui din țēră o folosesc Zankoveiștii pentru agitațiunile lorū. „Corr. de l'Est“, raportēză din Sofia despre o scrisōre, ce ar fi adresatū capulū opozițiunea Zankov ministrului președinte Stambulov; în adecă scrisōre ilū sfătuesce pe adeca să impedece întōrcerea prințului Ferdinand în Bulgaria, pentru ca în modulū adeca să se simplifice cestiunea bulgară, dāndū astfel o satisfacțiune Rusiei pentru a o împăca. Se crede, că ministrul Stambulov nu va rēspunde la adecă scrisōre.

În *Serbia*, precum spunū unele foi, se pregătescū evenimente fōrte grave. E vorba de înlăturarea dinastiei Obrenovic și înlocuirea ei cu dinastia Karageorgievic, înrudită cu dinastia Munte-negrului, cu care statū Serbia, precum se dīce, ar avē de gândū să încheiă alianță. Isgonirea din Serbia a mai multorū correspondenți de diare din streinătate s'ar fi făcutū cu scopū, ca sē nu se afle cele ce se pregătescū în Serbia în adecă privință. Atitudinea reginei Natalia, dīcesē, ar ușura fōrte multū sēvērșirea acesteii lovituri de statū.

SCRIRILE DILEI.

P. S. Sa Episcopulū Caransebeșului, *Nicolai Popca*, a fostū trecutū la 2 (14) Octomvre în lista membrilorū camerei magnațilorū din Pesta în urma raportului comisiunei de verificare.

Mitralesa Maxim se întroduce pentru înarmarea locurilor întărite, spune „Ar-mee - Verordnungsblatt“, în urma pērfinaltei decisiuni din 30 Septemvre 1889.

Puscile Mannlicher s'au împărțitū trupelorū taturorū corpurilorū de armată.

Mai totū rezerviștii au făcutū deja esercițiū cu noua pușcă. Restulū rezerviștilorū se va deprinde cu noua pușcă la esercițiile de arme în anulū viitorū.

Pentru proprietarii de păduri. Ministrulū ung. de agricultură invită pe totū acei proprietari de păduri, cari vrēu să împădureze locuri în 1890, să facă cunoscutū ministrului până la finele lui Decemvre 1889, de căți rēsađi au nevoiă. Prețulū și cheltuelile împachetării le suportă fondulū pădurilorū țērii, ēr cei cari le comandă suportă numai cheltuelile reduse ale transportului.

Societatea de lectură a tinerimei dela institutulū pedagogico-teologicū ortodoxū rom. din Aradū s'a constituitū în 9/21 Septem. sub presiulū Rvdssm. Domnū directorū Augustinū *Hamsea*, alegēndū de funcționari pe următorii: vice-președinte Alexandru *Popoviciu*, cas-sarū Ioanū *Leucula* cler. curs. III, secretarū Simeonū *Cornea*, notarū Aurelū *Gavulescu* cler. a. II, bibliotecarū Silviu *V. Bichiceanu* cl. a. I, v. bibliotecarū Damaschin *Medrea*, vice-notarū Ioanū *Caba* pedagogū a. III, controlorū Ioanū *Romanu* pedagog a. II. Membrii în comisia literară: Maniū *Fabriciu*, Georgiu *Telesco* cler. a. III, Teodorū *Pappă*, Alecsandru *Nica* cler. II, Ioanū *Stana*, Traianū *Secula* cler. a. I. Comisia revisōre: Emanuilū *Papp* cl. a. III, Ioanū *Popoviciu* cl. a. II, Traianū *Catone* cl. a. I.

Bola de gură și de unghii s'a ivitū între vitele din Tâlnaciū și Mediașū în modū epidemicū.

Deputați la închisōre. Înainte de asta cu doi ani, când cu alegerile de deputați pentru dieta ungurescă, deputatulū Ugron Gabor a dīsū în dietă, că deputatulū Bokros Elek este unū „advocatū neconscientiosū“. Bokros s'a supēratū pentru adeca și a provocatū pe Ugron la duelū. Duelulū s'a făcutū cu sabia și Ugron primi la mână o rană ușoră. Pentru purtarea acestui duelū, fiindū trași în cercetare, Tabla r. a condamnatū pe Ugron Gabor la 5 luni, ēr pe Bokros Elek la 6 luni închisōre de statū.

Suspendați. Representanța orașului Deșiu a hotărītū sē se ncēpă cercetare disciplinară în contra primarului Fenyō și în contra fiscalului Szigethy, fiindū totodată și suspendați, fiindcă au refusatū a da comisiunei alese pentru esaminarea proiectului de bugetū pe 1890 actele corēspundētore spre e se uita în ele.

Licitare. În 9 (21) Octomvre se vorū

licita la cărțile funduare realitățile lu Dumitru Jugănarū, casă și holde. Prețulū strigării e 1134 fl. Comisarū allicitării e notarulū publicū Iosifū Moager.

Societate africană în Budapesta. Episcopulū Laurențiu Schlauch din Oradea mare se ocupă cu planulū de a înființa o societate în Budapesta după modelulū societăților africane din Parisū și din Viena. Scopulū acesteii societăți ar fi ca să lucreze pentru ștergerea comerțului cu sclavi și materialicesce să sprjinēscă pe cardinalulū Lavigerie, care este conducătorulū unei marii misiuni. În causa adeca Episcopulū Schlauch va ține o cuvēntare în adunarea din Noemvre a societății S-lui Ladislau. — Ar fi multū mai bine și mai folositorū, dēcă episcopulū Schlauch și soții s'ar gândi mai întâiu la delăturarea sclăviei dela noi, înainte de a constitui societăți pentru Africa. Episcopulū Schlauch ca capū alu societății de maghiarizare din Sătmarū ore nu face și elū negoțū cu sufletele iloților politici dela noi? Nu umblați dēr priu Africa, când Asia e așa de aprōpe.

Tērgulū anualū din Sepvizū, ce avea să se țină la 9 Septemvre, se va ține, cu încuviințarea ministrului ung. de comerțū, la 9 (21) Octomvre.

Înainte alegētorilorū. În vorbirea, ce a ținutū deputatulū partidei independente Ugron, înainte alegētorilorū sēi din Kecskestet, acum câteva zile, a făcutū asemēnarea adeca: Koloman Tisza crede, că în persōna lui Desiderū Szilagyi a prinsū unū căne țērānescū, dēr s'a doveditū, că noulū ministru e unū ursū legatū numai cu unū lanțū subțire. Fōia guvernamentală „Kolozsvar“ publică, cu adecă ocaziune, fiindcă Ugron are obiceiulū sē și ia tablourile sale cu predilecțiune din imperiulū dobitōcelorū, următorulū episodū hazliu: Ugron se duse într'unū micū satū sēcuescū, ca să câștige voturi pentru partida independentă. Între ascultători erau multe femei și copii, din contră alegētori puținī. Ugron aruncă o privire încruntată asupra adunării și dīse: „Noi sērācimū, iubiți țērāni; dāmū îndēretū. Când înainte de adeca am fostū aci, mergea omulū pe drumū cu carulū cu patru boi. Animale mari împodobite cu insemne arse trăgeau plugulū Sēcuiului! Dēr când mă uitaēu împrerulū meu, ce vēdū? Cățiva viței miserabili și ocirelū de vaci slabe...“ — „Veți pe dracu celū bălțatū“, mormăiră indignați ascultătorii, cari lāsarū pe vorbitorū în drumū și se duseră acasă.

bunū“ îi dīse: tată! tată! dulcele meu tată!

Gura celui ce mōre și a pruncilorū spune adevērulū. Ascultați acestū adevēru dela mine și faceți sē lū învețe totū binevoitorii, totū pismașii și totū urmașii voștri: „*Lucrulū străinū nu ține caldū. Nu rēvi la elū, că Dānedū scie a cui e saculū cu făina și podulū cu slānina. Dreptate-i scutū, — minciuna-i blās-tēmū!*“

După acesteia se pune sobolulū la sgrumatū și sgrumă ađi, sgrumă māne, meru totū sgrumă până a sgrumatū totū pāmēntulū.

De atunci a rēmasū vorba cu „pāmēntulū notarășescū“, cum se chiamă moșōirele sobolilorū, până în diua de astāđi.

Iónū Kővary.

Pāscālītōrea.

Povestire criminală de A. O. K.

(Urmare și fine).

A doua di, desū de diminetă, Todorū trage clopoțelulū dela ușa dōmnei Simondi. Ese o servitōre, căreia îi spune

Todorū, că vrea să vorbēscă cu stāpānā-sa în nisce afaceri. Puținū după adeca se vēdū în fața unei dōmne, care nu sēmēna de locū a italiană, — era soția Italianului suspectū.

„Poftesci sē vorbesci cu mine despre afaceri?“ ilū întrebă dama, care putea fi de vr'o patru-dēci de ani și avea o înfățisare bună. „Cu ce potū servi?“

„Am audītū, că d-ta ești în stare să cunosci viitorulū omenilorū. Ți-ăși fi fōrte mulțămitorū, dēcă mi-ai spune ceva și din viitorulū meu.“

De pe fața dōmnei Simondi se vedea, că vorbele comisarului o atinseră neplăcutū, și așa și fi, căci ea rēspunse:

„Scusă-mē, domnulū meu, dēr te asigurū, că nu te ai adresatū la persōna cea adevērată. Eu nu mă ocupū cu asemenea afaceri.“

Todorū se pārea fōrte miratū.

„Iertare“, dīse elū. „Sē nu fi nimeritū eu bine, ori apoi dōmna Brānescu a vrutū să facă o glumă cu mine?“

„Dōmna Brānescu?“ întrebă dōmna Simondi surprinsă.

„Fārā ndoială. Etā carta ei, care mi-a datū o sē potū intra la d-ta.“

„Ei, asta e alta. Etā-mē, stimate

domnule, dēcă am tăgăduitū mai înainte. Durere, din causa poliției trebue să fimū cu multă băgare de sēmă la meșteșugulū nostru. Ești vre-o rudeniă de-a dōmnei Brānescu, dēcă-i iertatū a întreba?“

„Aha“, gândi Todorū, incepe să te iscodēscă.

„Rudeniă“, dīse elū tare, „prin mama mea sunt nēmū de aprōpe cu dōmna Brānescu. Eu am petrecutū multū timpū în orientū și am căpētat deosebită plăcere cătră totū felulū de lucruri magice și profetice. Tare m'am bucuratū căpētandū adresa d-tale, pentru-că așteptū cu siguritate sē-mi spui ceva din viitorulū meu. Mi-e iertatū să te rogū, ca să începī cu experimentele d-tale?“

Dōmna Simondi scōse dintr'o cutiā a mesei unū pachetū de cărți și făcū pe Todorū să le ridice. Dup'adecei așēđă trei-dēci și două de cărți în patru rēnduri, câte optū intr'unulū, și răđimāndu-și barba n mână privia la ele cu băgare de sēmă, pe urmă începū în tonū seriosū și sērbătorescū sē-i spună, că elū a făcutū călētorii mari dup'adecei dīse câteva frase generale, în fine îi im-

părtași, că o persōnă, care-i este de aprōpe, se simte nefericită.

„Nu'm potū spune, cine e persōna asta?“ întrebă comisarulū, dēsī scia bine, că pāscālītōrea bate la dōmna Brānescu.

„Este o damă căsētorită, dīse ea, și este nefericită din causa bărbatului ei, care o înșelă.“

Comisarulū se prefăcū, că se spāră. Pāscālītōrea îi mai proroci norocū, sāmētate și alte de acesteia, vorbe folosite de ele, cu privire la viitorū. Todorū îi mulțami, puse pe masă unū florinū de argintū și se recomandă.

„Până aici amū fi scosū la cale“, își dīse elū șēđēndū ēră în cafēnea din fața locuinței lui Brānescu. „Pāscālītōrea gândia, că mă va putē folosi pentru scopurile ei, de adeca mi-a povestitū de nenorocirea unei persōne d'aprōpe, din causa necredinței bărbatului. De sigurū, că nu greșescū, când susținū, că societatea asta a trebuitū să îngrēscă pe domnulū Brānescu înainte nevesteii sale în chipulū celū mai revoltătorū, și că prin scorniturile lorū au prinsū în curse pe biata femeia. Ce scopuri urmāresce însă femeia, care se ascuade sub numele

Culesul viilor dela Alba-Iulia a început. Timpul nefavorabil a stricată foarte mult strugurilor, așa încât calitatea mustului nu va ajunge gradul, ce lă au de obicei vinurile de Alba-Iulia.

Transportul de pome. Din Dejan nise scrie cu data de 17 Octombvre: Din 26 Septemvre a. c. până în zilele acestea se facu mar transportări de pome la gara dela Sibiu și Homorod, unde pomele se predau la agenții veniți anume pentru diferite firme din Vürtenberga. Comunele, cari escelează în cultivarea pomăritului, sunt: Vaida Reac și Telechiana, Dejanii, Bréza, Lisa, Pojorta, Viștea superiără și inferiără, Drăguș și Sebeș, (comitatul Făgărașului). Locuitorii acestor comune iau acum pentru pome frumoșe sume de bani.

Focul în pădure. De mai multe zile, spune „H. Ztg.“, arde în pădurile dela Tărlungeni și Budila. De asemenea a izbucnit foc și în pădurile Chiherului dela Sântimbrul Gurghiuului.

Pusul la umbră. George Olescher, asistat din Brașovul-vechiu, după ce a furat un césornic de buzunar și hainele cele bune ale lui K. Miess, și după ce a mai săvârșit și alte fapte urite, a fost pus la umbră, mărturisind totodată, precum aflăm, că el a pus foc și locuitorului Ión Schmidt din Ulița lungă, a cărui șură a ars în săptămâna trecută.

Fabrica de zahăr din Bodu, după cum se crede, se va deschide încă în decursul acestei luni. Foarte mulți lucrători se îmbuldesc să vină la această fabrică, așa că nu mai au loc în vâloanele trenurilor. Astfel Dumineca trecută toți lucrătorii aflători pe la gările dela Augustin încóce au trebuit să rămână de tren, din cauza lipsei de spațiu. La această fabrică vor fi cu totul 800 lucrători ocupați în permanență.

Atacată și maltratată de un soldat a fost Joi sora înaintea de 9 ore, în dosul măcelăriei din cetate, o femeie, care ducea acasă vin din pivnița Eszterhazi; soldatul, care era beat, îndrăzni chiar să meargă până la locuința femeii, unde încep să da cu picioarele în poartă, pe care femeia apucase să o închidă. Bărbatul ei, aflându cele întâmplare, se duse repede la poliția, câțiva poliști puseră mâna pe soldat și lă duseră la garda dela casarmă, unde oficerul de serviciu fu informat de purtarea soldatului.

Serata musicală (I) a d-lui Rudolf Lassel se va da Duminecă 8 (20) Oct. d. a. la 5 ore în sala hotelului Nr. 1 cu concursul d-lor profesori N. Popovici, M. Krause, W. König, F. Klink, A. Bergelt, W. Ianota, precum și un mic cor de dame; are următoarea programă: 1. L. v. Beethoven: Trio pentru piano, clarinetă și violoncel; 2. H. Somer: trei cântece pentru bariton, a) și b) „Sir Athelbert“, baladă și c) „Schifferlied“; 3. I. Raff: a) „Fröhling auf dem Lande“, b) „Nun ist der Tag geschieden“; Nepler: „Wer wollte stehen und trauern, coruri de dame; 4. W. A. Mozart: quartet pentru instrumente cu corde; 5. a) Y. Brahms: „Von ewiger Liebe“, b) G. Dima: „Sequidilla“, c) R. Lassel: „Medchen mit dem rothen Mündchen“, cântece pentru bariton cu acompaniament de piano.

Concertul în vila Kertsch. Măne sora Duminecă în 8 (20) Octombvre, capela orașenească va da o serată musicală în vila Kertsch. Pentru mâncări și băuturi bune va îngriji d-lă Emil Adam, restaurator. Totu măne, der înainte de ameli se dá în acel restaurant bere bavareză de Culmbacher.

Informațiuni din România. Ministrul unguresc de comerț împărtășese prin decretul său din 3 Octombvre a. c. Nr. 49.525 camerei de industrie și comerț din Brașov, că a fost incunoscintă prin o epistolă de consulul general al României din Budapesta, cum că mai multe camere române de comerț au făcută experiența, că comercianții străini, voind să se informeze despre solvența unor firme române de comerț și industrie, se adresă la astfel de indiviți, cari amesurat ocupațiunei lor se ocupă cu astfel de corespondențe și cari obișnuiesc să recomande firmelor străine numai astfel de comercianți și meseriași, dela cari primesc un provision, pe când ei despre alții, fie aceștia ori cât de solvabili, trimet raporturi necorecte. Numele consulului general doresce deci, în numele guvernului său, a incunoscintă pe comercianții și meseriași din Ungaria, că ei în această privință să ceră deslușiri dela camerele române de comerț, deoarece singure acestea, în ceea ce privesc solvența firmelor române, sunt în stare a da lămuriri vrednice de credință.

Din comitatul Turda-Arieșu.

Din rapórtle cetite în adunarea ordinară de toamnă a comitatului Turda-

Arieșu, ținută la 14 Octombvre a. c., es-tragem următoarele:

Pentru economi anul acesta a fost foarte slab, deoarece din cauza secetei în părțile Turzii și în o parte a Câmpiei a fost peste măsură puțin fent; bucatele spicóse au fost foarte slabe, ér cucuruzul pe unele locuri nici măcar séménța nu a dat'o.

După cercetările făcute prin un trimis ministerial s'a constatat, că în viile din acest comitat nu există filoxeră.

Pentru umplerea cu peatră a drumului dintre Mureșu-Ludoș și Miheșul de Câmpia ministrul a dat un ajutor de 5000 fl. Lucrările pentru umplerea cu peatră a acestui drum s'au început deja și în decursul anului viitor drumul dela Ludoș până la Miheșu trebuie să fiă gata.

Adunarea comitatensă a acestui comitat a votat deja pentru a 4 oră aruncul de dare de 1% pentru pensionarea funcționarilor din comitat. Un alt arunc de 1% după florinul de dare directă l'a votat adunarea pentru 2 ani de zile pe séma *penșiondröi notariilor*. Dela acest nou arunc de dare sunt scutite orașele Turda și Vințulu de sus.

În lista viriliștilor pentru anul viitor s'au introdus 138 persoane. Primul virilist, Jean Paget, plătesce 1647 fl. 80 cr. dare, ér cel din urmă virilist plătesce 140 fl. 36 cr.

După acesta veni pe tapet apelul Kulturegylet-ului, prin care se cere ca să se voteze asupra locuitorilor din acest comitat un anumit arunc de dare pentru această societate de maghiarizare. În principiu *adunarea primă acest apel*, der fiindcă, în sensul articolului de lege XV, § 10 din 1883, arunc de dare asupra locuitorilor numai în acel cas se pôte face, decât acela este înainte arătat în convocatorul adunării, respective în program, și fiindcă apelul Kulturegylet-ului a sosit după tipărirea programei: adunarea de astădată n'a luat în desbatere „patrioticul“ apel, ci a hotărît să se predea comitetului permanent, ca acela să-l studieze și să îl aducă pe tapet cu ocașunea viitoare adunării comitatense.

Noi cerem dela Români, ca la acea adunare să se înfățișeze în număr cât mai mare și să protesteze cu toată puterea cuvântului în contra acestei cutetătoare pretensiuni d'a se despoia poporul român.

Dare de sémă și apel nou

dela comitetul de ajutorare cu abcedare și legendare pentru elevi miseri ai școlilor române rurale din Ungaria și Transilvania.

Abia s'a început anul școlastic și ne inundă rugărilor relative la ajutorarea cu abcedare și legendare pe séma elevilor miseri dela școlile noastre rurale. Der nu avem de unde mai distribui, că la multe din rugările intrate în anul școlastic espirat încă nu am putut să satisfacem.

Ca să fiă on. publicu cetitor în clar cu această afacere, ne luăm voiă a ruga pe on. Redacțiune*) a scumpei noastre Gazete să binevoescă a da loc următoarei *dări de sémă*:

Cu finea anului școlastic 1887/8 avem un cass-restu de 26 fl. 12 cr. În decursul anului școlastic 1888/9 au incurș: 1) dela d-lă Mihai Domide directorul școlii fundatiionale din Sân-Georgiu-Năsăud 1 fl. 50 cr. 2) dela stimata Dómna Irina Bardoș nasc. Nestor, din Salnoc 1 fl., 3) dela d-nul Nicolau Cióncă vigili silvanal în Ilvamica 35 cr. Suma 28 fl. 97 cr. și mai avem rămase din an. școl. 1887/8 64 abcedare și 2 legendare, ér un domnu anonim n'a mai donat un braț de legendare vechi, rele, din cari domni Teodor Iepureanu inv. în Rodna nouă și Ioan Tivadar inv. în Ilva mare, ca bun compactori, ne făcură 20 legendare folosibile.

Din această sumă s'a spesat: 1) Pentru 59 abcedare de Brașov 10 fl. 04 cr. 2) pentru 16 legendare de Petri 5 fl. 10 cruceri 3) pentru 25 abcedare de Petri 5 fl. 12 cr. 4) spese postale, *material de pachetat etc.* 6 fl. 35 cr. 5) pentru 7 abcedare de Petri 1 fl. 75 cr. 6) pentru 11 legendare de Petri 3 fl. 85 cr. Suma 32 fl. 21 cr.

De tóte deră avurăm 155 abcedare și 49 legendare, din cari s'au distribuit: 1) Școlii din Notig, la adresa d-lui inv. Alexandru Todoran 10 abcd. 2) Școlii din Păucenesi, la adresa d-lui inv. Stefan Tarin 10 legend. 3) Școlii din Dumbrava la adresa inv. Teodor Popescu 10 abcd. 4) Școlii din Bădăcin la adresa inv. Ioan Goznan 6 leg. și 20 abcd. 5) Școlii din Arca la adresa preotului Eliă Juga 20 abcd. 6) Școlii din Percei la adresa inv. Vasiliu Oltean 10 abcd. 7) Școlii din Trășnea la adresa inv. Eliă Goga 21 abcd. 8) Școlii din Domnii la adresa inv. Ipate Todoran 14 abcd. 9) Școlii din Feurd la adresa inv. Ion Chitta 9 abcd. 10) Școlii din Vama la adresa inv. George Bratean 3 leg. 3 abcd. 11) Școlii din Grădișce la adresa Avel Popu Bociat protopop 19 leg. 12) Școlii din Săplacu la adresa inv. Malin Silași 3 leg. și 13 abcd. 13) Școlii din Valea Deljii la adresa protop. A. P. Bociat 10 abcd. 14) Școlii din Clopotiva la adresa A. P. Bociat protopop 10 abcd. 15) Școlii din Bontaci la adresa A. P. Bociat protopop 8 leg. 16) Școlii din Ostrov la adresa A. P. Bociat protopop 12 leg. Suma 51 leg. și 158 abcd.

*) Celelalte foi române sunt respectuos rugate a reproduce această dare de sémă și nou apel. *Comitetul.*

de Ovăreanu? Asta trebuie să o descoperim mai întâi acum.

De câteva-ori pe di cercetă érá cofetăria, în care veduse pentru întâia dată pe femeia cea misterioasă; a doua di îi succese să o întelmescă. Eșind ea, el o urmări și îi pără de tot bine, când o vedu mergend drept la locuința dómnei Simondi. Presupunerea lui, că Simondi și femeia acesta lucră împreună în contra dómnei Brănescu, era deplină adevărită.

Dintr'un colț de stradă privia acum necontenit la casa No 22. Răbdarea lui se supuse la probă grea, es-trordinară. Necunoscuta nu eși afară până ce a inoptat cum se cade. Se făcură în fine unspredece ore, luminările se stinseră în casă, necunoscuta totu nu eși afară. Ori casa mai are altă eșire, ori-că Simondi și-a oprită óspele peste nopte la ea. Cătră meșul nopții, comisarul, obosit și ostenit, se duse năcăjit și se culcă.

Desu de dimineță însé érá se află la postulu său, și cătră nouă ore în fine vedu pe dómna sciută, că ese din casă. Elu călcă totu pe urmele ei. Nu peste mult ea intră într'o casă, elu după ea,

cu trei scări mai sus. În alu treilea catu o veduse trăgend clopoțelul la o ușă. Elu se prefăcu ca și când ar avé de lucru în catul alu patru-lea, der cându ađi în urma lui: „ei, dómna Haider, te mai vede omul și pe d-ta odată!“ Femeia cea misterioasă intră în locuința acesta, comisarul se scoboră, iese érá la stradă și așteptă. Cumcă cea urmărită nu locuesce în casa acesta, ci că aici a venit numai la vizită, comisarul a conchis îndată din vorbele ađite pe scară.

Cam după o jumătate de oră eseși dómna Haider din casă. Elu o lăsă în pace fără s'o mai urmărescă, mai așteptă cam un sfert de oră, după aceea intră de nou în casa din care eșise Haider, trase și elu de clopoțelul, de care trăsese acesta. „Mă rog de iertare!“ dișe elu femeii sficioșe, care deschise ușa, „nu cumva dómna Haider este la d-ta în vizită? Am să vorbesc ceva grabnicu cu d-ei.“

„Ah!“ dișe femeia mirată, „ce minune! Dómna Haider numai acum s'a dus de aici. De veniai numai câteva minute mai înainte!“

„Mi pare foarte rău, că n'am întel-

nit'o. Nu mi-ai puté spune încătrău a apucat?“

„Eu gândesc, că s'a dus la locuința ei“, răspuse femeia fără nici o bănuială.

„La locuința ei?“, îi mulțamesc foarte frumos; locuința i-se află în strada morii?“

„Ba, nu“, răspuse femeia, „ești în rătăcire. Dómna Haider locuesce în Ulița négră Nro 146.“

„Ți mulțamesc“, dișe comisarul, și se grăbi pe trepte la vale.“

Alergă atunci mai înteu la secția poliției, în cercul, în care se afla Ulița négră, cătră registrul locuințelor și află, că și dómna Haider a fost pedepsită de repetite-ori pentru înșelătorii și stórceri de bani.

Comisarul își propuse acum să dea o lovitură principală. Cătră sora se duse la locuința dómnei Haider. Trase de clopoțel; spre bucuria lui deschise ea singură ușa și spunendu că îi aduce o veste dela dómna Brănescu, intră înăuntru. Aflându-se acum singur cu ea, și vedendu-i fața, care era foarte ordinară, comisarul dișe deodată: „eu sunt funcționar dela secția criminală și am ve-

nită să te aretezu. Este vorba de intențiunile, ce le aveai față de dómna Brănescu.“

Haider se făcu ca paretel și cădu pe un scaun isbucnind în suspine spasmotice. Nici nu îndrăzni să se apere, așa de cumplit o nimici surprinderea acesta. Todoru se folosi de ocașia.

„S'ți spun ceva, dómna Haider“, dișe elu, „d-ta ai mai fost pedepsită pentru înșelătorii și stórceri de bani. Ceea ce ai pus aici la cale este un lucru atât de criminal, încatu poți fi sigură, că temnița este a d-tale. Zace însé în interesul meu să am milă de d-ta, de aceea îți declar, că vou îngriji să nu ți-se întemple nimic, decât imi vei descoperi fără nici o rezervă relațiile d-tale despre tóte ce ai făcutu cu dómna Brănescu. Ai timp de cinci minute să te cugeți. Dacă nu-mi spui nimic, pregătesc-te pentru arest.“

Dómna Haider se gândi puțin, după aceea însé încep să povestescă, că ea se cunoșce încă de mai înainte cu Simondi, care își câștigă bani nu numai ca pascălitore, der și prin aceea, că umblă să prință femeile în cursele ei, pe urmă le stórcă cât pôte. Dómna

Dér avându numai 49 leg. și 155 abed. unū marinimosū anonimū ne mai puse 2 leg. și 3 abed. la dispozițiã. Cu tôte acestea au rēmasū nesatisfăcute cererile lui Nicolau Török inv. în Dérja despre 18 abedare; a lui Petru Tămășanū inv. în Chichișiu despre 15 abed. și 10 legendare; a lui George Cătana inv. în Valeadeni despre 18 abed. și 10 legendare; a lui Toma Popoviciu inv. în Boșorodū despre 10 abed.; a lui Ionū Măndruță inv. în Alsó Ban despre 6 legendare și 15 abedare; a lui Demetriu Ardeleanū inv. în Băbăsești despre 5 abed. și 3 legnd.; a lui Vasiliu Contișū inv. în Gostila despre 10 abed. și 5 leg.; a lui Iosifū Popescu inv. în Vălișorã despre 4 legend. și 10 abedare; a lui Alexandru Vladū inv. în Barpatocū despre 17 leg.; a lui Dimitrie Cămpăneanū inv. în Simborulū mare despre 10 abed.; a lui Gavrilū Monăstureanū inv. în Kolos-monostor despre 26 abedare și 14 legendare; a lui Iuliu Boldureanū inv. în Vasag despre 7 leg. și 6 abedare; a lui Ionū Antonū inv. în Herecleanū despre 10 abedare; a lui Teodorū Mureșianū inv. în Bredu despre 18 abedare și 10 legendare; a lui Petru Bojorū inv. în Fodora maghiarã, despre 25 abedare; a lui Constantinū Micu din Visma mare despre 40 abedare, 30 legendare, 10 gramaticī, 20 compturī, 10 Istorii test. vechiu, 10 Istorii testamentulū nou*); a lui Ioanū Rusū preotū în Sân-Mărtinū despre 30 abedare; a lui Ionū Lariu inv. în Strēmbu. despre 12 abedare; a lui Ionū Bota, Cetea, p. u. Tōvis, despre 5 abedare, 10 legendare, 5 *Istor. ung.* și 5 *Geografi**); a lui Iuliu Dombradi juristū în Gernyeszeg; a lui Vasiliu Gheverea inv. în Rusu despre 8 abedare și 2 leg.; a lui Zacheiu Florianū inv. în Budeinū despre 6 abed. și 6 legendare; a lui Avramū Danū, inv. în Mihăești (l. Retégū) despre 20 abedare; a lui Demetriu Receanū inv. în Bucova despre 10 abed. și 10 legend.; a lui Ionū Ciurdăreanū preotū în Lușca despre 10 abed. și 6 legendare; a lui Gavrilū Hossu inv. în Crosna despre 12 abedare și 12 leg.

Adecã pe lângã cele 51 leg. și 158 abedare distribuite ar fi trebuit sã mai avemū baremī 145 legendare și vre-o 366 abedare, adecã câte țile sū într'unū anū. Dér de unde?

Cã, dupã cum arãtarēmū în com-putulū de mai susū, nici unū bãnuț rēu nu mai avemū. Dēcã insē e vorba cã sē mai ajutorãmū, atunci fiã bunī, cei ce au de unde, și ne trimitã, cã sē avemū de unde da. Dēcã insē ajutōre de din afarã nu ni-orū sosi, atunci nici suplicanții nu speroze cã le vomū mai trimite ceva, cã nu-i de unde.

În speranța insē, cã inimile milos-tive nu s'au stinsū tōte din pepturile membrilorū națiunei nōstre, ne luãmū voia a apela la marinimositatea lorū, și a ruga pe tōtã suflarea romãnescã sē ne trimitã — dupã voințã și putințã — bani, hãrtii de valōre, opuri de ori ce

*) D-lū Constantinū Micu, ca și alți cãțiva, face chiar posnã cu cererea sa. Ar voi sē-i îmbrãce cineva școlã intrēgã de tōte cãrțile ce ar crede d-sa cã are lipsã. Se vede, cã n'a cetitū, cã Comitetulū nostru este constituitū numai pentru ajutorarea elevilorū *miseri*, și și aceia numai cu *abedare* și *legendare*.

cuprinsū, cu unū cuvēntū tōtū ce se pōte preface în bani, ca din acei bani sē cumpãrãmū numai decãtū *legendare* și *abedare* și sē le trimitemū — ca și pãnã acum — gratis, celorū ce ar *invēta carte romãnescã, dēr n'au mijlōce sē și pōtã cumpãra cãrți*.

Tōtū în astã speranțã se potū adresa și de aci încolo domnii invēțatorī ori senatele școlare romãne rurale — fãrã deosebire de profesiune -- la secretarulū acestui comitetū, și elū bucurosū, în ordi-ne cronologicã, adecã dupã cum s'ar insinua rugãrile, cãtū vorū permite mij-lōcele, va satisfãce datorinței, ce de bunã voia și-au impus-o. Mai repetãmū insē odatã, cã de prezentū bani nu avemū, ba din alū nostru amū pusū 3 fl. 24 cr. și în anulū espiratū, ér cãrțile tōte le-am distribuitū.

Bine ar face și domnii autori ori editori de cãrți, decã împrejurãrile i-ar lãsa, sē ne punã la dispozițiã unū numērū ore-care de esemplare compuse respective edate de d-lorū ca sē le distri-buimū unde vomū simți cã e lipsã mai arđetōre.

Mulțumindū, în numele elevilorū ajutoarați, tuturorū nobililorū donãtori, cari în anii trecuți și'au adusū aminte și de miserii elevi ai școlēi rurale lip-șiți de cele mai necesare cãrți de ins-trucțiune, sperãmū, cã și de aci încolo va afla rēsunetū glasulū nostru când stri-gãmū:

*Carte, carte, carte,
Scumpã Romãni-mē,
Dã fiilorū tã!*

Rodna veche, 1/13 Octomvre 1889.

Porciusū Ionū Popū Reteganulū
Președinte. Secretarū I.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”.

(Serviciulū biuroului de corosp. din Pesta.)

Viena, 19 Octomvre. În con-siliulū celū mare ministerialū de eri, care s'a ținutū sub președința Maiestãții Sale, s'a decisū defini-tivū, ca titlulū armatei comune sē se schimbe în „impērãtescã și regescã.” Cu privire la cestiu-neã stēgului rēmãne stēgulū negru-galbenū ca însemnū alū armatei comune, ér tricolorulū ungurescū ca însemnū alū armatei honvedilorū. În privința aceștia se va publica în curēndū unū ordinū prea înaltū.

Viena, 19 Octomvre. Convor-birile ministrului de esterne *Käl-noky* cu ministrulū de esterne ro-mãnū *Lahoravy* au avutū acelū suc-cesū, cã în curēndū se vorū înce-pe tratãrile deocamdatã pentru încheierea unei convențiunii vete-rinare. Dupã aceea se vorū discuta cestiunile de vamã.

Viena, 19 Octomvre. Majesta-tea Sa a plecatū la Meran (în Ti-rolū).

EDUCAȚIUNE.

Prin ce se pōte cãștiga iubirea școlãrilor?

Natura omului e astfelū, cã precum te porți față cu altulū, așa se pōrtã și acela față cu tine. Pe celū celū iubesci, ilū faci sē te iubescã, pe cel celū urasci, ilū faci sē te urascã. Dēcã ca dascãlū vrēi sē cãștigã iubirea invēțãcelor, atunci aratã-le iubire, și nu vei avē pricina a te plãnge, cã țî-s'au întēplatū neplã-ceri și neajunsuri. — Insē durere, cã adese-ori se întēplã, cã invēțatorului îi lipsesce chiar acea însușire, ce se cere mai cu deosebire dela elū, îi lip-sesce tocmai aceea însușire, ce așteptã și doresce elū dela altulū, îi lipsesce — iubirea cãtrã școlãrii sēi, și totuși elū e atãtū de nedreptū, când pretinde acēsta dela școlãrii sēi.

Acēsta e o împrejurare nefavoritōre pentru invēțatorū și pentru invēțãmētū și încã cu atãtū mai favoritōre. cu cãtū pe acestū tērēmū nu sē pōte face nimica cu sila, cu poruncē și cu legi. Nimenea nu pōte impune cuiva sē iubescã pe altulū și nici nu suntū mijlōce prin cari ai putē sili pe altulū sē te iubescã, și când ar fi cinev atãtū de nepriceputū și de încãpãinștū încãtū sē încerce a sili ori numai sē pretinđã dela altulū așa ceva, atunci va stērni în acela, dela care a pretinsū, o antipatiã, urã neimpãcatã.

Fãrã de darulū iubirei, ce l'a sãditū Dumneșeu în inimile omēnilorū, nu va putē fi invēțatorulū niciodatã invēțatorū în înțelesulū adevēratū alū cuvēntului. Talente, cunoscințe pedagogice și didac-tice teoretice și practice, fiã cãtū de esacte și adēnci, nu i ajutã nimicū, decã lipsesce iubirea din inima sa. Când di-cemū iubire, înțelegēmū iubire adevē-ratã, cãtrã toți fãrã deosebire, cãci, veți Dōmne, suntū din nenorocire, cari au rēua datinã de iubi pe unii prunci, pe când față cu alții aratã o urã nemãrgi-nitã, și acēsta sēu pentru cã au greșitū ceva, sēu din motive de care ei nu sunt vinovați.

Invēțatorulū pētrunsū și condusū de spiritulū iubirei adevērate, de câte-ori va sta față cu școlãrii sēi, îi va tracta ca pe semenii sēi.

Este sciutū cã într'o școlã nu toți suntū asemenea în privința însușirilorū spirituale. Și ce sē veți? S'a fãcutū mai ca regulã noi, cã cei mai talentați cari pot mai ușor corēspunde așteptãei înbēțã-torului în privința invēțãtorei, se tractēzã cu totulū altcum decãtū cei mai slãbuți la pricepere. Aceia se vedū tractați mai finū ba adese-ori cu o cru-țare mai mare când sēvērșescū câte o cuvinițã, pe când celū slãbuțū nu mai

aude unū cuvēntū bunū ei numai și nu mai certãri aspre. Lucru pe dosū. Őre astfelū de invēțatorī cugetã ei la cuvintele invēțatorului! Dumneșescu: „N'am venitū sē chiamū pe cei drepti, ci pe cei pēcãtoși la pocãințã?”

Celū ce vrē sē fiã urmãtorulū Dum-neșescului invēțatorū, lapede-se de ru-ginita datinã de a face deosebire între școlãrū și școlãrū.

Aducã-și bine aminte, cã este pã-rintele sufletescū alū școlãrilor. Și ce face pãrintele adevēratū? Acolo ajutã, unde e nevoiã, și pe acela, care are mai mare lipsã de ajutorū. Sē și facã dērã cã invēțatorulū de problemã a ajuta cu deosebire pe cei mai slãbuți și lipsiți de talente și pricepere, arate-le tōte mijlō-cele prin cari vorū putē ei mulțami aș-teptarea sa, încunguire înfruntãrile, prin cari mai de grabã se pōte aduce școlã-rulū la urã, decãtū la iubire cãtrã școlã și cãtrã invēțatorū și arate com-pãtimire față cu elū și cu neajunsle sale. Fãcēndū astfelū, întēciu va arãta, cã voiesce ridicarea celui slãbu; alū doi-lea va da esemplu celorū dãruiti cu in-sușiri mai eminente, ca sē facã și ei asemenea; alū treilea v'a însufla în cei slabi aplicare cãtrã invēțãturã și zelū spre împlinirea datorințelorū lorū. Ast-felū sē va preface școlã în o familiã, al cãrei capū e invēțatorulū, și școlãrii membrii ei, cari vorū iubi pe capulū fa-miliei și vorū avē stimã cãtrã elū, ce o vorū pãstra pãnã la mōrmētū.

Mē vorū întreba, onorații colegi, cã ore care e calea cea mai bunã pe care tre-bue sē mergemū în acēstã privințã? Rēspunsulū e: calea reciprocitãții, în ca-sulū de față sē ne iubimū într'adevērū unii pe alții.

Spre acestū scopū sē întreșemū în invēțãmētū istoriōre, cari nu numai suntū folositōre, der, chiar de lipsã pentru de a stērni iubirea în inimile pruncilor cãtrã invēțãturã și cãtrã invēțatorū, ca cãtrã celū mai mare binefãcētorū alū lorū sufletescū aci pe pãmēntū.

Feneșulū-sãsescū, la 10 Octomvre 1889.
Aureliu B. Popū,
invēțatorū.

De ce nu tre-bue sē uitãmū în mijlocul ocupațiunilorū nōstre?

„Cum îți mai umblã moșule?” în-trebã unū țeranū pe unū bētrãnã. — „Da ec'acasa, și rēu și bine, tre-bue sē fi indestulitū cu ce ai?”

Pentru-ce sē și descopere țeranulū tainele lui ori și cu? Elū socotesce ce adunã peste anū și ce pōte pune la o parte, și se bucurã dīcēndū-si: eu sciū cum sē cãștigã banii, érãși m'am cãștitū pentru unū timpū ore care.

Insē peste acēstã bucuriã se ridicã

Brãnescu încã venise într'una din țile la Simondi cu o altã cunoscutã și cerū sē-i dea cu cãrțile, Simondi insē le-a respins, dīcēndu-le, cã țiuã aceea n'ar fi potrivitã, dēr le-a rugatū sē vinã peste cãteva țile. Eșindū dōmna Brãnescu din casã, bãr-batulū dōmnei Simondi se luã dupã ea cãtū de colo, se informã de locuința și de relațiile ei familiare. Dupã cãtva timpū dōmna Brãnescu veni érã la Si-mondi, pōte cã va fi fostū curiosã sē afle, ce-i va spune pãscãlitoarea, dēr n'a fostū numai uimitã, ci a și rēmãst ca încremenitã auđindū, cã Simondi îi descopere o mulțime de amēnuțe din viețã și relațiile ei familiare. Simondi bãgã de sēmã, cã i-a venitū în mãnã o nouã jertfã și hotãri sē se folosescã de tōte apucãturile, ca sē o pōtã stōrce de bani. De astã datã îi spuse, cã o amenințã o nenorocire pe care în momentulū acela nu o pōte „vedē lãmuritū”, dēr care se va arãta cu alte ocașii, când vorū mai arunca cãrțile. Cuvintele aceștia indemnãrã pe dōmna Brãnescu sē vinã de repețe-ori la Simondi, în cele din urmã acēsta îi spune, cã bãrbatulū ei nu-i este credinciosū, o înșelã... i-a spusū cã domnulū Brãnescu nu o mai iubesc,

fiindcã n'au copii, din cauza asta are re-lații în alte pãrți. Italianulū într'aceea intrase în legãtură cu sãrãtoarea dela d-lū Brãnescu, dela care afla cu siguritate totdeuna când și de câte-ori mergea stã-pãnulū ei la clubū sēu la conferințe pri-vate. Elū scia acuratū, ce se petrece în casa bancherului, scia tōte neînțele-gerile dintre bãrbatū și soția; din infor-mațiunile aceștia și cu ajutorulū ei, adecã alū dōmnei Haider, își fãuriau nouē mij-lōce de a stōrce bani. Dōmna Haider mai spuse, cã dēnsa se oferī ca sē ur-mãrēscã pe soțulū necredinciosū, desco-perindū soției tōți pașii lui și fiindcã dēnsa dela servitōre prin Italianū scia totdeuna, când pãrãsesce Brãnescu lo-cuința sa, putea spune nevetei lui min-ciunile cele mai cornurate despre purtã-rile bãrbatului ei. Impãrtășirile aceștia le fãcea Haider la însãrcinarea și dupã înțelegerea ce o avea cu Simondi și cu soția lui, totdeuna în cofetãria sciutã.

„Și care a fostū scopulū acestei mi-șelii, prin care se turburã o cãsētōriã fericitã în chipulū celū mai drãcescū?” întrebã comisarulū.

„Scopulū era a se stōrce bani dela dōmna Brãnescu”, rēspunse Haider gãn-

gãvindū vorba. „Dōmna Brãnescu ni-a și datū sume însemnate, pentru-cã îi spuneam, cã umblãrile mele dupã pa-șii bãrbatului ei cerū mari spese.”

„Ei bine”, dīse Todorū, „Țî-am pro-misū sē te cruțã, dēr mai e o condițiã. În momentulū acesta plecãmū amēndoi cu trãsura la dōmna Brãnescu, sē-i po-vestesci în fața mea, din firū în pērū, tōte așa precum mi-le-ai spusū mie. Fe-meia tre-bue convinsã, cã s'a aflatū în mãnile unorū șarlatani. Nu sta la în-doialã, zace în interesulū d-tale sē te su-pui necondiționatū poruncilorū mele.”

Haider se ridicã și se îmbracã iute. Todorū se urcã cu ea în trãsura și se duse dreptū la locuința bancherului.

Din întēmplare gãsirã acasã atãtū pe domnulū, cãtū și pe dōmna Brãnescu. Amēndoi erau fōrte uimiți vãdēndū pe Todorū venindū cu dōmna Ovãreanu. D-na Brãnescu se mirã și mai tare auđindū tōtã mãrturisirea nou venitei des-pre modulū cum a fostū înșelatã.

Todorū dupã acēsta se depãrtã cu Haider, lãsãndū pe cãsētōriți singuri. Brãnescu îi spusesese firesce, cã nu voiesce sē și facã soția de risū, de aceea renunțã la ori-ce urmãrire a înșelãtorilorū. To-

dorū din parte-i spuse d-nei Haider, cã pe viitorū sē se ferescã de asemeni lu-cruri, ca de focū, pentru-cã de aici în-ainte va pune elū ochiulū pe ea. Îi po-runci totodatã ca aceștia sē le spunã și familiei Simondi, decã vrēu sē mai rēmãnã în orașulū acela.

Scena, care se petrecū dupã depãr-tarea lui Todorū între cei doi soți, fi de totū mișcãtōre. Dōmna, plãngēndū, se rugã de iertare de soțulū ei și spuse cãtū de înfricoșatū a suferitū pentru prepusulū ei. Cumcã prea fericitū soțū a iertat'o bucurosū se înțelega de sine.

Servitōrea necredinciosã, firesce, a fostū alungatã.

Todorū, când eși a doua ții din con-toarulū bancherului, zimbãia așa de ve-selū, cum n'a zimbbitū de multã vreme. Soțulū celū fericitū scia cãtū de multã prețuesce pacea casnicã și fericirea con-jugalã neconturbatã, — elū rēsplãti en prisosū pe aceia, care i-le aduse érã în casã.

Nu credeți pãscãlitorilorū, cãci toți suntū înșelãtori.

Mogulū.

șorului un nor de supărare, când bătrânul își aduce aminte, că toate acestea trebuie să le lase, când îi va sosi cialsul morții, că atunci trebuie să se de-parteze de scumpa lui avere, unica lui mângâiere în viață. Și-i cade greu, când se gândesc, că el nu poate duce cu sine în pământ nimic. De multe ori dicea, că câștigă și cruță numai pentru copii, dar acum, gândindu-se la moarte, trebuie să mărturisască, că mai întâiu a îngrijit de sine și numai rar de familia lui; familia pentru el era numai ca a cincia rotă la car, căci de câte ori voia femeia a-i spune câte ceva despre copii spre a-i atrage luarea aminte asupra unui său altui neajuns, atunci dicea răstit: „dă-mi pace, căci am de lucru de nu știu unde-mi stă capul!“

Convingându-se astfel, că odată trebuie să părăsască toate averile sale, fără de voință îl cuprindea grija, că în ce mână au să ajungă, și că ore bine voru fi grijite, decât nu va mai fi el stăpânul. Și acestu cuget îl neliniștește foarte.

Ar fi destul de rău, — își cugetă el — ca aceea ce am câștigat eu cu mare năcaz și osteneală în viață, să ajungă în mâni străine sau să se risipescă chiar de către membrii familiei mele.

Și totuși nu arare ori se întâmplă, că copiii abia așteptă să moră părinții, ca să pună mâna pe avere, să-o risipescă și nu arare ori copiii proprii ajung la sărăcie și lipsă, pe când părinții, dîndu-și o casă, credeau că această casă se o stăpânescă moștenitorii lor și se bucură.

Aceste cazuri sunt așa de dese, încât au ajuns proverbiale; așa se dice: „Cruțătorul își are și risipitorul său, sau unul adună și celalaltu împrăscie“.

Nu trebuie să-i cadă greu unui părinte, când se cugetă, că așa ceva se poate întâmpla și cu averea lui cea scumpă? Și nu trebuie să se întrebe el, că ore ce ar pute face, ca averea lui, decât va închide odată ochii, să ajungă în mâni sigure?

Greșala de căpetenie trebuie să o căutăm acolo, că noi în imbuldela afacerilor, și în stăruința de a aduna me-reu, adeseori ne uităm, că avem un capital neprețuit, care e cu mult mai scump, decât toate averile noastre, pe care-l lăsam de lă mână mănă rugina.

Acestu capital neprețuit ne sunt copiii. Ingrijindu de creșterea lor ne asigurăm viitorul economiilor noastre, și prin ele viitorul nostru și al copiilor. Spre așa ceva nu trebuie să crătam nici o osteneală.

Decă cercetăm cu deamăruntul cauzele comune, în urma cărora după moartea părinților averea ajunsă în mâna copiilor se împrăscie în timpul

celu mai scurtu, atunci deosebim două feluri de cauze.

Vedem, că părinții, cari au câștigat sau au ereditat o avere frumoasă, duc o viață mai comodă, și copiii lor nu sunt mai altfel, decât părinții lor. Ei se țin copiii de boeri, cari nu mai trebuie să muncescă și să se îngrijescă, ei fug de ori și ce întreprindere și de orice încordare, și trăesc fără nici o grijă, în credința, că averea lor nu se gata, și așa o risipesc ei înșiși ori ajung jucării a totu felulu de șarlatani.

De altă parte însă vedem, că părinții sunt afară din cale șgarciți față cu copiii lor; ei îi lipsesc chiar și de aceea ce le este neapărat de trebuință, ba, ca să nu le între un ban măcar în mână, nu le încredințază nici măcar o moșă spre administrare și îngrijire, și în chipul acesta ei nu pot ajunge destul de harnici spre a administra averea ajunsă în urmă în mâna lor.

Astfel de copii adese ori facu totu contrariulu de ceea ce au făcutu părinții lor și nu știu, ce să facă cu averea moștenită, pe care părinții o au câștigat cu mare cruțare, ei umblă ca să o prefacă cât se poate mai iute în bani, adecă să o vândă, ori o dau pe mâni străine ca să o îngrijescă și administreze.

Nu trebuie să-i supere pe părinți un astfel de gând? Dăr să se întrebe în totdeuna câtă vină voru ave ei înșiși la acesta?

De aceea, dicu, îngrijiti de creșterea copiilor și în direcțiunea crății și a economiei, căci copiii sunt capitalele cele mai siguru depuse pentru viitoru. Dedați copiii la sirguintă, învețați-i să observe timpul de lucru cu acurateță, și odichna să le fiă numai ca respătă pentru osteneala lor, dedați-i la traiu simplu și cumpetare, la modestia în pretențiunile lor, căci aceste sunt mijlocele cele mai bune, cari vă asigură, că ei după moartea Vostră nu voru prada ceea ce ați câștigat cu mare năcaz și osteneală.

Dintre toate însă vedeți de învețați pe copiii vostri ceva de *Domne ajută*, căci ori le lăsați avere multă, ori puțină, *învețătura este dătră cea mai prețioasă pentru totu viața lor*.

Întrebuințați deci cel dintăiu capitalu pentru creșterea copiilor, căci atunci vă va aduce folos și liniște. Creșcându-vă copiii, veți pute fi siguri, că ei voru iubi lucrul și voru gusta fructele ostenelelor lor cu cumpetă. Atunci nu trebuie să vă mai temeți, că ceea ce le veți lăsa lor după moarte le va fi spre rău, ci din potrivă, aceea va fi temelă norocirei urmașilor vostri și amintirea vostră va fi totdeuna via în inima lor. (F. M.) I. C.

ECONOMIA.

Despre omenii cari trăiesc peste câtu le ajung mijlocele.*

Veculu nostru suferă de aceea, că cei mai mulți omeni prea voiesc să facă pe marele. Bôla acesta a cuprinsu toate clasele și stările. Niciodată râvna de a se face bogat sau de a păre bogat nu a fostu așa de mare, ca în ziua de azi și totu mai rar sunt omenii, cari se gaste cu adencă mulțumire modestele daruri ce li le-a datu soarta, cari se bucură cu inimă veselă de fericirea ce li-o oferă viața lor liniștită. Azi nu se mai mulțimesc omenii cu radele ce munca cinstită le aduce cu încetul, ci voiesc să se facă dintr'odată avuți, fiă prin mijloce iertate, ori neiertate — prin speculațiune, fundări, jocu, rămășagă, prin amăgiri și înșelăciune. „Au trecut acele vremuri“, scrie Max Vogler, „când bărbatul se razima pe puterea sa sănătoasă, pe buna sa voință, pe onestitatea (cinstea) sa și când spera a dobândi ceva cum se cade prin diligență și stăruință de fer“. Și e în adevăr lucru duros, că acestea din urmă în împrejurările de față sociale-economice în multe cazuri n'ajung spre a dobândi succese. Se folosesc dăr mulți omeni de armele mai fine, dăr veninoase, cum sunt: viclenia și astuția, minciuna și lingșirea, precum și, creșcându că astfel se poate ajunge mai ușor și mai siguru la țintă, răutatea, nedreptatea fățișă și forța brutală.“

Pretutindeni se poate observa, că omenii facu pe marele: pe strade, în grădinile publice, ba chiar și în biserică. Luxulu cel esagerat în haine dovedesc numai acesta, că luxu preinde azi totu viața noastră socială. Omenii trăesc cheltuindu mai multu decât le concedu mijlocele, și urmările sunt: dese insolvențe și procese criminale, în cari așa adeseori sunt incurcați neguțătorii pentru înșelătorii!

„Să spunem dreptu“ — dice Max Volger în critica sa socială — noi, adecă timpul și societatea noastră, cum se înfățișază ea în totalu, ne-am depărtat pe câtu numai s'a putut de totu ce nobilitază pe om, ce-lu redică asupra sa însuși, am uitat aproape de toate virtuțile bune: simplitatea și sinceritatea, onestitatea și

* După Smiles-Schramm.

iubirea de adevăr, marinositatea și generositatea, care aduce bucurosu jertfe și uită Eu-lu propriu, luptându pentru binele și fericirea întregi omeniri. Noi suntem înglodați în mocirla minciunei, a fariseismului, a ușurinței și lipsei de consciință, a egoismului mârșav, care ne suge sufletulu din pieptu și ne lasă numai mintea pentru nimiciile vieții din afară, pentru folosulu materialu și pentru a voi să părem ceea ce ne suntem.“

Este acesta o aspră judecată asupra timpului de față, care poate să aibă mai multă îndreptărire față cu stările sociale din țările apusene. Dăr și asupra stărilor dela noi se poate aplica, și numai acela va afla neintemeiată judecata lui Vogler, care lasă a fi amăgitu de aparința esteriă ce se pune în zilele noastre adese ori peste valorea intereriă. Așa azi totu lumea spre a păre cel puținu *avut*, caută să trăiască într'unu stilu ore-care și să locuiesc nu numai sănătosu, ci înainte de toate în case frumoase, să dea prănduri, să bea vinuri bune, și de să poate să aibă și cai și trăsuri și de aceste mai multe. Unii poate că nu pot duce acestu traiu, decât păcălind și înșelându pe concetățenii lor. Alții nu sunt tocmai înșelători, dăr nu sunt departe de a selace înșelători. Ei cheltuiesc totu venitul lor și de multe ori și peste venitu. Ei voru să trecă de „omeni cum se cade“; ei trăesc după principiulu periculosu: „Trebuie să faci cum faci alții!“ Dăr nu se gândesc decât își pot ierta așa ceva; ei cred de lipsă a câștiga „stima“ altora și a și-o păstra. De ordinaru ei își jertfesc apoi stima către sine însuși. Ei facu, ca și când stimabilitatea ar sta numai în îmbrăcăminte, în mobilarea locuinței și în modul de a trăi. De aceea ei cum se obicinuesc a dice, duc casă. Acesta este o esresiune ce se datază numai din zilele noastre. Mai de demultu, decât se căsătoră unu tănăr cu o fată, și fundau o familie, aveau o casă propriă ori căutau se și-o câștige, familia și casa erau noțiuni înrudite. În ziua de azi, și mai alesu prin orașe, unde cele mai multe familii trăesc în locuințe închiriate, nu mai este așa. Mulți a căroru bunăstare și câștig sunt foarte moderate duc la orașe casă, aranjază petreceri și ospete, unde însă nu găsesc adevărata

Ceva despre trecutul și prezentul Bucovinei.

„Bucovină. Bucovină.
Țară bună și creștină.
Nimărui nimic de vină,
Tu pe mulți îi stringi la simț,
Dăr nu toți dreptatea-ți țină.“

Bucovina noastră a fost până înainte de o sută de ani o parte din trupul Moldovei. Moldova a fost și este unu trup românesc; prin urmare și Bucovina este o țară românească, măcaru că astăzi se află pe lângă altu trup, pe lângă cel adecă alu împărăției Austriei, și acesta, etă, așa:

O casă, ce și capetă altu acoperiș, ea totu aceea casă rămâne, ce a fostu sub acoperișulu de demultu, fiă într'ensa acum, de când îi sub acoperișu nou, și alți omeni pe lângă cei vechi.

Vlăstarea altu pe altă trupină, ea totu de acelu soiu rămâne, ce a fostu mai înainte de altuire; altuiesc-se în aceea trupină mai pe urmă și vlăstări de altfelu. Așa-i și Bucovina noastră.

Că pământulu acesta alu Bucovinei este locuitu, dela veculu alu doi-spre-de-

celea după Christos încôce, de Români, — la începutu mai puțin, mai pe urmă totu mai mulți, — adevăresc istoria, deși aicea, în casa Românilor, s'au adăpostit și alți omeni, dăr casa a fostu totu a unui Român și cu venirea lui Dragoș-Vodă pe la jumătatea veculu alu patru-spre-decelea încôce cu Români din Maramureșu, ca românească aceea casă s'a și mai întărit și rămasu.

„Aceste adevăruri, ce le spune cartea trecutulu, istoria, le-au recunoscutu chiar și în timpurile mai nouă, de când adecă se află Bucovina și sub noulu său acoperiș, sub cel alu Austriei, nu numai totu lumea cu judecată dreptă, dăr și toți împărății ai acestui imperiu, începându dela de vecinica și laudata pomenire Împăratulu Iosif II., sub a căru domniă a și venit Bucovina la împărăția acesta, și până la acestu de acum, pe carele să-lu fiă Dumnezeu încă mulți ani.

Tote scrisorile și tote orânduirile privitoare la Bucovina și poporațiunea ei cea „de casă“, eșite dela Scaunulu îm-

părătesc în vremea de când se află Bucovina la Austria, nu știu și nu vorbesc de altă poporațiune a Bucovinei, decât de cea „moldovenescă“, arătându totu odată și cea mai bună voință și îngrijire părintescă pentru ea; și M. S. prea înduratu nostru Împăratu de acum etă ce spune despre Bucovina în preînalta Sa diplomă pentru o stemă — însemnă, pecete — acestei țări și aceea, ce dice M. S. în acea diplomă, nu dice mai de multu, decât înainte numai de 26 de ani: „ Ca parte din Dacia veche, țera acesta sub guvernulu Doimilor Moldovei se adnumera la așa numita „țera de sus“, mai târziu se însemna cu numele Arborosa, Plonina, și pe urmă Bucovina, după făgetulu dintre Cernăuți și Vijnița.“

Pe când înainte de Stefanu cel Mare o mică parte a țării de dincolo de Prutu se ținea de Galiția, er o sémă din munții ei de Ardealu, marginile Moldovei, prin urmare și ale Bucovinei, prin învingerile eluptate de principele numitu în contra Polonilor și a Ungurilor se dețermură prin hotare proprie, și adecă,

cătră apus și mēdă-nopte cu Nistrulu, pările Serafinesci, Colăcinulu și riulu Ceremușu, apoi de către mēdă-și cu isvôrele acestui din urmă, ale Sucevei, ale Bistriței și Troțului până la Milcovu. Țera acesta, locuită la începutu de Daci, apoi împoporată de coloniile lui Traianu, pe timpulu năvălirei poporeloru fū cercetată de Goți, Gepidi, Huni, Avari, Unguri, Tătari și alte seminții, care lăsară după sine numai urme de grozavii și pustiiri. În atari împrejurări grele, ce ținură mai la o miă de ani, poporul pământeanu fū opritu în calea sa către trepte mai înalte de cultură și trebuia să fiă mulțamitu a-și scuti viața, datinele și limba, fugind în întunereculu păduriloru, după ce cu armele în mână nu mai putu lupta în contra barbariloru năvălitori. Numai după ce, în urma împreunării într'unu stat a singuritelor ținuturi, fostu de abia legate prin Principele Dragoșu, puterea poporațiunei prin apărarea de poporele vecine crescute în câțva, ajunse statulu acesta sub erolu Stefanu cel Mare faima mărētă prin învingerile lui cele strălucite asupra ne-

socialitate și ospitalitate. Suntățile, și mai ales sările, când casa ea un caracter foarte străin. Se tocmesc pe câte o țără bucatari, servitori, ba de multe ori și mobile și tacămurile de masă și vase de mâncare și când oșpeții invitați părăsesc casa, vorbesc adeseori de rău și bărbatul și soția sa, când rămân singuri, se simt străini în căsnicia lor proprie, după ce se sting multe lumini. Un bărbat, care vrea să ducă astfelu casă, ori crede că trebuie să o ducă ușor, se îndemna la întreprinderi cutezate și trece ușor peste limitele iertate, și decă în urmă ajunge în necinste, aceia, cari au mâncat bătău și au danțat, au ris și au jucat la el în cărți, vorbesc: „De, adusă o astfelu de casă!“ Nu este spusă la toate acestea cel ce are curajul morală a dice: „Mijlocele mele nu-mi iertă acesta!“

„Amicii“, cari numai în țările bune ne sunt amici, n'au nici un pret pentru noi. Toate succesele noastre atâră mai cu sēmă de caracterul nostru și de stima, de care ne bucurăm pe drept. Decă însă vom anticipa succesele nisuiitor noastre, adecă decă vom trăi așa ca și când am fi dobândit aceste succese și am ajuns la avere sigură, atunci lesne se poate întâmpla, că temelia, tare la părere, deodată se clatină și că ne confundăm în prăpastia datorilor fără a fi compătimiți. Esperiența ne învață, dice Aristotele, că nu păstrăm virtutea prin avere, putere și gloriă, ci că prin virtute păstrăm aceste bunuri.

Moravuri, obiceiuri, modă și datine sunt tiranii, cărora nu cutozăm a le face rezistență. Acestea s'au conjurat așa dicend că să egalizeze pe toți și să suprimă cugetarea și lucrarea de sine stătătoare individual. Astfel mulți, cari fac lux preamare și cari așa dicend s'aruncă cu ochii deschiși în nenorocire, n'au o cusă mai bună, decă temerea lor nebună de „lume“, cu alte cuvinte se tem de aceea, că „ce vor dice alți oameni,“ ca și când acești oameni, cari își bat joc de o viață cu minte, ar fi cei înțelepți și cei ce vedă de parte, eră nu tocmai cei nebuni și scurți vedători!

Esperiența ne învață și ne dovedesce în fiă-care țără: Poftă omnilor, de a face pe lume să credă, că ei ar fi ceva ce nu sunt și

că ar avea ceva ce nu au, este un izvor de căpetenie alu stricăciunei moravurilor. Poate cineva să apară în ochii lumii ca foarte „onorabil“ și totuși să fiă în fond de desprețuit.

Lumea pune preamare greutate pe două lucruri, cari în sine sunt foarte bune: pe rang și pe avere. Fiă-care stăruiesce a câștiga un rang mai înalt, în cercurile cele mai de jos ca și în cele mai de sus ale societății iese la ivelă spiritul de castă. Funcționarul de pildă se crede ceva mai bun decă industriașul, comerciantul se uită cu dispreț asupra celui ce vinde cu crețarul în satră, meseriașul se crede mai pe sus decă lucrătorul dela fabrică, acesta erăși se uită la un diler peste umăr și un servitor dintr'o casă boerescă s'ar simți foarte ofensat, decă ai voi să-l pui într'o categoriă cu o slugă dintr'o casă de burgese. Spiritul acesta alu isolarității se arată în toate clasele, în cele de sus ca și în cele de mijloc și de jos. Fiă-care cercă crede, că se dejesce, de a intra în relații sociale cu oameni dintr'un cerc, care stă sub el. În orașe mai mici, ca și pe sate, sunt cumetrii (cesiuni) cu totul despărțite una de alta, cari cu îngâmfare se ocolesc una pe alta, ba poate chiar se urăsc și de multe ori se batjocoresc.

Și pe când fiă-care își are astfel cercul său, dela care toți ceilalți sunt depărtați, fiă-care nisuesce din toate puterile de a trece peste linia ce l' deosebesce de cei ce stau deasupra lui. El arde de dorul de a dobândi intrare într'un cerc mai înalt, care se eschide și mai mult de cealaltă lume ca alu lui.

Acastă bolnăvicioasă poftă de a ajunge totu mai mare ne talmăcesce și aceea, că mulți părinți, când aleg cariera copiilor lor, ce-i dau și-i susțin la școlă de multe ori cu chiu și vai, se înaltă prea sus. Astfel la noi este cunoscut, că mulți părinți trimittă copiii lor la școlă în speranță, că se vor face „domni“ și în cele mai multe casuri nu se gândesc, decă copiii lor vor avea destule mijloce de a termina studiile și decă și după aceea au prospecte de a câștiga un post cum se cade. Mulți țărani cu puțină stare voiesc să facă din copiii lor oameni învățați, ori cel puțin preoți, și nu se gândesc,

că le-ar cădea și lor bine în sat să aibă economi cari au absolvat cel puțin patru clase gimnasiale ori reale, cari să fiă un sprijin pentru satul lor și să potă face să înainteze și economia după cerințele timpului de acuma, nu se gândesc că devenind fiii lor harnici meseriași în sat ar pute mai ușor să-și asigure un viitor și ar folosi și obștei. Totu la mare trag toți și urmarea este că satul și economia nu înaintează, er tinerii din sat, după ce au trecut prin școle, devin de multe ori pribegi și nu mai știu cum să-și câștige o existență cinstită și sigură.

Povețe.

Păstrarea merelor în stare proșpeta timp mai îndelungat, fără de a-și perde aroma, se poate face în modul următor: Se ia năsipă foarte fină și curată, acela se infierbentă pe plăci (table) de tinichea sau de metal, der năsipul se nu fiă pre îndesat, după aceea punându-se pe un loc uscat și aerost, se lasă să se răcorescă bine. În acest năsip se aşedă merele cele mai sănătoșe și neovite ori nevătimate, așa ca să nu ajungă unul la altul. Vasul, în care se aşedă apoi merele, să fiă cât se poate de bun, spre a nu pătrunde aer în el. Se pune un rând de mere, năsip și erăși mere și umplându-se, se inchide bine cu un fund.

Mijloc probat contra bôlei de gură și de unghii. Cetim în „Vestungarische Grenzboten“ următoarea scrisore a unui Ioan de Deak, pe care o reproducem în interesul economilor de vite: În anul 1872 locuam în comuna Böleske pe pusta sf. Andrei din comitatul Tolna. Tocmai înainte de stringerea bucatelor de pe câmp, aușii că în comunele din apropiere s'a ivit între vitele cornute bôla de gură și de unghii; trebuia să căutăm a feri vitele de această bôla, ca să ne putem căra de pe câmp bucatele. Mi adusei aminte, c'am cetit odată cumcă vitriolul de cupru, numit și peatră vênătă (care se întrebuintează pentru a feri grăul de sēmănat de tăciune, der care spre paguba economilor încă nu se întrebuintează în totu locul) este un mijloc preservativ foarte bun contra bôlei epidemice de gură și de unghii, decă nu întârzi să întrebuintezi acest mijloc. Intrebuintarea lui se face astfel:

Facem o soluțiune subțire de vitriol de cupru (cam 7 decagrame de peatră vênătă la 15 litri de apă), înmuiam apoi o bucată de pânză în această soluțiune, o storcem ușor, apoi cu acesta curățim limba, cerul gurei, gingiile și cavitatea gâtului a animalelor, totu asemenea și unghiile și anume în despăcătura (crăpătura) copitelor. Pentru ca să procedem sigur, trebuie să le spalăm de trei ori pe țără și să nu ne mulțămim numai să curățim cu bucată de pânză înmuiată numai odată în soluțiune, ci să o înmuiăm de mai multe ori. Intăiu spalăm bine gura tuturor animalelor dintr'un grajd, apoi unghiile și soluțiunea odată întrebuintată o versăm afară.

Proprietarii din vecinătatea mea n'au vrut să țără sēmă de sfatul meu, și așa toate vitele lor se bolnaviră, așa încăt ei fură siliți să-și aducă bucatele de pe câmp cu cai luați cu chiră; și pe când pe locul de pășune dela Duna-Földvar muriau vitele cu duzina din cauza acestei bôle, din contră între vitele mele nici una nu se bolnăvi, cu toate că umblau pe acelaș drum, pe care umblau vitele bolnave ale vecinilor mei.

Din cele spuse se poate vedă lămurit, că soluțiunea de vitriol de cupru întrebuintată în modul amintit este un mijloc sigur de a feri vitele cornute și porcii de bôla de unghii și de gură, ba eu am convingerea, că și vi-

tele bolnave se pot vindeca prin acest mijloc, decă spalările se vor face regulat și consecvent.

Higienă.

Gimnastica contra cocoșării (gheboșiei).

Ori-cine poate să observe, că cei mai mulți copii de școlă — din orașe — merg și stau cocoșati. Pe lângă alte cauze, pricina de căpetenie a acestui rău e obiceiunța. Osândiți fiind să stea cea mai mare parte din timp în casă, în aer închis, constrinși fiind la școlă să stea nemișcați câteva ore, copiii se molesesc.

La omii mari sănătoși, pieptul e mai larg decă spatele, pieptul e bombat (rotunțit) în afară, er spatele cu desevșire plane. La copii pieptul e dinpotrivă plan și îngust, spatele bombat și mult mai larg, spatele (omoplatele) depărțate una de alta și scoșe afară, capul aplecat înainte. Măsurând, găsim că lărgimea spatelui întrece cu 5, une-ori chiar cu 11 centimetri pe aceea a pieptului.

Fără a mai pune la socotelă, că această ținută e cât se poate de urită, ea face ca funcțiunile vitale să nu se potă implini cum se cuvine. Respirația nu se poate face decă superficial și incompletă; prefacerea sângelui, care atâră de respirația, de asemenea. E decă de mare interes să se impedeze asemenea defectuosități, seu, când ele există, să se înlăture.

Un mijloc pentru această, cu desevșire sigur, e gimnastica de casă, adecă aceea pe care omul o poate face în odaia fără ajutorul instrumentelor. E un șir întreg de exerciții, pe care ori-cine le poate face cu înlesnire, fără să piardă mult timp, și alu căror efect e deplin sigur. Vom arăta aci câteva din ele, în ordinea în care trebuie să se facă.

Cel dintău exercițiu pentru a scăpa de cocoșarea (gheboșarea) artificială e *împrecunarea mânilor la spate*. Exercițiul acesta se esecută astfel: copilul împreună mânila la spate, ceva mai jos de șele, și întorce brațele așa încăt cotele să vie îndreptate în lături; pieptul scos în afară, pantecele tras înăuntru, gâtul ținut drept vertical, capul în poziția naturală, umerii trași înderăt, așa ca spatele să se apropie una de alta lăsând între ele un șghiab. Copilul încordă brațele și stă câteva secunde în această poziție, respirând cât poate mai adânc. După câteva secunde, lasă umerii mai sloboși și ridică mânila, totu împreună la spate, cu câțiva centimetri mai sus de unde au fost puse la început. Acest exercițiu se repetă de dece până la două-deci de ori în șir. El se face de preferință dimineață, după câteva timp și seara. E de recomandat, ca în totdeauna, când sunt în picioare seu când merg, copiii să ia această poziție.

După acest exercițiu fundamental se mai recomandă: *întinderea brațelor în lături și învârtirea brațelor în cerc*. E destul să le amintim pentru ca să se întelégă modul lor de esecutiune.

Folosul acestor exerciții, care după cum s'a vedut sunt foarte șore, îl înțelege ori-cine. Ele întăresc mușchii pieptului, ai spatelor și umerilor, și deprind a ține coșul pieptului într'o poziție ridicată, care îngădue plămânilor și inimii o funcționare regulată, sănătoșă. Corpul întreg simte înfrirarea lor.

„Fântăna Blanduziei“ le recomandă părinților îngrijitori de sănătatea și dezvoltarea copiilor lor aceste exerciții, îndemnându-i să îndatoreze pe copii a-le esecuta regulat și cu stăruință. La început e necesar, ca părinții să supravegheze aceste exerciții, pentru a face ca ele să se esecute corect.

amicilor creștinătății și ai civilizațiunei, de care (invingeri) vorbesc până în ziua de astăzi numărôsele biseric și mănăstiri Din momentul acela, în care Bucovina prin tratatul de 7 Maiu 1775 fu unită cu Corôna Noștra, încep a respira țera, sub binecuvântările unui regim blând, de dușmăniile, ce o turburaseră pân' atunci necurmată, și a se bucura de o tréptă de cultură mai înaltă. Se clădiră drumuri, se înlesni comerțul; agricultura și industria luară sboru, în toate părțile se înființară școle și așa se puse temelia unui viitor mai bun, spre care caută Bucovina cu încredere vesela.

„După-ce se un țera cu Sceptrul Nostru, se puse mai întâiu sub administrațiunea militară; apoi la anul 1788 se un cu Galiția; 1790 fu prochemată de provință autonomă, cu tribunale locale proprie; 1804 se provédă și cu un „Forum nobilium;“ 1807 er se făcu un cerc al Galiției și remase în calitate această subordinată guvernului galițian până la anul 1848. Resultând însă din esperiența câștigată, că diferența

limbei, a datinelor și a obiceiurilor nu produc dorința de contopire cu Galiția, de aceea la anul 1848 Ne-am îndurat a ridica Bucovina la rang de ducat și i-am dăruit autonomia administrativă, față cu care cercarea făcută la anul 1860, de a o uni cu Galiția, nu reușise: curend după aceea se restaveri cu statorniciă prin legea fundamentală de stat din 26 Februarie 1861: această restituire a autonomiei credinciosului Nostru ducat alu Bucovinei, prin care i se dedă reprezentațiunea de țără și se chiamă a lua parte la senatul imperial, o-am garantat și prin împărătésca Noștra resoluțiune din 26 August 1861, prin care Ne-am aflat îndemnați a-i dăru și insemn propriu alu țării“ — Viena, 9 Decemvre 1862. Francisc Iosif I. m. p. Ministru de stat Antoniu cavaleru de Șmerling m. p.

(Va urma).

Din traista cu minciunile.

Totul alu' vostru sunt eu!

Unu' țiganu' se întorcea dela tîrgu' cu o cană (ulcioru') pe bătu'. Elu' vîrise bătu' prin urechia canei, îl pusese pe umîr și așa cu cana în spate pășia acuma voinicesce spre satul, lângă care se afla bordeiul lui. Era pe însêrate. Sorele scăpătase după delurile, ce se perdeau în depărtare și rațele lui începură a se stinge una câte una. Cu cătu' se făcea mai întunerecu', cu atătu' țiganu' nostru își grăbia pașii mai tare, pentrucă de... pare-că nu se simția tocmai bine. Nu'i vorba, drumulu', care ducea printre nisce cucuruze, era cam pustiu, și până la satu' mai era încă o bucată de locu' destulu' de sdravênă.

Tocmai începuse a bate unu' vîntu' de vîră, și cum fășiau foile cucuruzului, voinicosulu' de Ciurilă se gîndea totu' la ce n'ar fi vrutu' să se gîndescă. Ba că mai astă ernă întîlniseră pe aicea nisce omeni unu' lupu', ba că din cucuruzu' aru' puté să iasă vre-unu' hoțu' și să-l întrebe de pașușu', ba că una, ba că alta... Dômné feresce!

Ca să'i mai trecă de voiniciă, elu' începu' să cânte cătu' îl lua gura:

„Dăna, dăna, dăna da
Nu veni lupule 'ncoa,
Că mi'i că te'i spăria
De ceta voiniciloru',
De mulțimea armelorū!...”

Și ca să nu se întempe vre-o pri-mejdiă seva, Epurilă alu' nostru o luă sdravênă la picioru', de gîndea că s'au duatu' toți Turcii după elu'. Dér cum călca elu' așa de voinicesce, dintr'odată nu sciu ce sgomotu' auđi îndêrêtu' lui. Era zuzăitulu' vîntului, care se isbia în gura canei.

Lui Ciurilă i-se făcu' inima cătu' unu' purece.

„Lupulu'!...” gîndi elu' în gîndulu' sêu și tunde-o, cătu' îl ajungeau picioarele, ca nu cumva să-l apuce dihania. Cu cătu' fugia țiganulu' mai tare. cu atătu' sgomotulu' dela spate se făcea mai mare.

„Aoleo, sêracuțu' de maica mea; nu-i unulu', suntu' cu grămadă!” șopti ca'n ciasulu' morții bietulu' Ciurilă și ține-te, băiete, totu' mai tare. și totu' mai tare, până când era mai mai să nu mai rămăe nici fărîmă de sufletu' în trupulu' lui alu' țigănescu'.

După ce trase o fugă împêrătêscă, se opri puțin și ascultă să vedă, decă lupii se apropiă, ori ba; dér acum nu mai auđi nimic. O luă éra la fugă, și éra auđi sgomotulu' de mai'nainte. Se opri din nou și érašî nu mai auđi nimic. Țiganulu' nostru se puse pe gînduri.

„Ai dracului mai suntu' și lupii ăștia”, dîse elu' în gîndulu' sêu; „când stau eu, stau și ei, și de ce fugu' mai tare, a-lérgă și ei mai tătărîtu' după mine!”

Și ca să scape de ei, își mai luă înc'odată inima 'n dinți și cranga-pupăza, de'i sfărâiau picioarele. Și cum alerga elu' așa nebunesce, hăldăbăcu' într'o grôpă și caua plioscu' în capulu' lui. Țiganulu', credêndu' că lupii l'au ajunsu' și l'au și încolțitu', închise ochii și ne mai avêndu' încătrău, se lăsă în omenia loru'.

„Măncăți-mă, că totu' alu' vostru sunt eu!” Sandu.

Care a spus'o mai bôcănă?

Am auđitu' încă dinu' bêtrăni, că s'ar fi întîlnitu' odată doi minciosu' pe unu' drumu'. Aceștia au călătoritu' împreună vr'o trei zile. spunêndu'și unulu' altuia câte 'n lună și 'n sôre, numai ca să le trecă timpul mai iute. A treia zi, când caută în traista cu merinde, vedu' că nu le mai rămăsese decătu' numai o bucată de cocă (păne cōptă în vatra focului), așa că abia pentru unulu' numai s'arū fi ajunsu'.

„S'o mîncămu' amêndoi — vorbiau între ei, — „rămănemū amêndoi flămêndi.”
— „Scii ce, frate, dîce unulu' din ei, hai să spunemū amêndoi căte o minciună și coca să fiă a aceluia, care va spune o minciună mai mare.”

— „Așa să fiă”, adause altu' doilea, „și spune-o tu întêiu, căci tu ai făcêtu' propunerea.”

Acela, după ce se cugetă puțin, începe a istorisi:

„Pe când eram micu', sêmênase tata pe câmpu' verde și bostanî și să vedu' lucru naibii, că crescuse o căpêtină de varză atătu' de mare, că trei zile a câratu' cu carulu' din ea și totu' n'o mai isprăvia; apoi crescuse și unu' bostanu' (dovlêcu') atătu' de mare, cum nu'ți poți încîhipui. Să apucă tata să-lu' crape cu sêcurea și scăpându-o în elu', trei ani de zile o căută și abia o putu' afla.”

Cestaltu' minciinosu' până acuma s'a totu' cugetatu', cum s'o călêscă elu' mai bine. apoi începe:

„Să vedî, frate, pe când eram și eu micu' ce mi-s'a întemplat. Când eram de vr'o 8—9 ani se născuse tata moșu', și bunică-mea mă trimesese cu unu' vâșcioru' la Dumneđu în ceriu să'i ceru' apă sfințită, ca să-lu' boteze. Pe unde eram să mă ducă acum la ceriu? mă totu' cugetam în mine. Mi aducū îpsê aminte, că vădusem pe câmpu' unu' paiu de sêcară ce ajungia cu vîrfulu' tocmai la ceriu. Mă ducū la paiu și, aflându-lu', mă urcu' pe elu' încetu' încetu' până ce ajungū la pórta ceriului. Acum era acuma, căci p'aci prin ceriu nu vedeam pe nimenea ca să-lu' întrebū de locuința lui Dumneđu. Umblându' eu în drêpta și în stînga, dau în fine de-o casă; intru în curte, dér de-odată se repedū după mine vr'o doi câni mari. Norocire c'a eșitu' Dumneđu afară c'o sburătură de lemnu' de m'a apêratu', căci altcum m'arū fi ruptu' câni. Eu tremuram totu' de frică, așa mă speriasem. Cum intru în casă, Dumneđu mă întrebă: că ce cautu' și ce voiescu'? Eu 'i spunū pentru ce lu-erum am venitū și, dându'mi apa sfințită, imi cautū de drumu'.

Când ajungū la pórta ceriului, ce să vedî? Câmpulu' se secerase și cu acesta și paiulu' de sêcară. Cum să mă coborū acum josū din ceriu? Dér ce'mi vine în minte — imi smulgū unu' firu' de pêrū din capu', îl legū de pórta ceriului și — josū pe elu'. Cam pe la mijloculu' drumului mă sosese și ierna. Frigulu' creșcea din ce în ce mai mare, astfelu' că-mi înghețase mânilu' ce desêversire. Cum era să mă încălêscu'? Mi-aducū aminte, că am unu' acu' infiptu' în pâlăria: iau aculu', îl fîndărescu' și aprindū foculu'. Dér tocmai când să mă încălêdescu' mai bine, se aprinde firulu' de pêrū și cadu' josū pe ghêța. Repeđiciunea cu care am căduțu', fu atătu' de mare, că am intratu' în ghêța aceea până la brău. De aci pace să mai esū, căci n'aveam cu ce să spargū ghêța... Nevoia însă-lu' invêță pe omū la nêcazu', ce să facă. Mi iau capulu' dela locu' și începū a buși cu elu' ghêța până ce o spargū. Cum mă vedū scăpatu' și de aci, pornescū iute spre acasă: dér cum intru în satu' vedū, că mă ridū ômenii.

— „De ce mă rideți? îi întrebū.

— „Cum să nu te ridemū, când tu umbli fără capu'”, — imi răspuseră.

Atunci m'aducū aminte că'mi uitasem capulu' pe ghêța aceea. Alergū iute după elu', și norocire c'am ajunsu' mai curêndu', căci tocmai venise o vulpe să-lu' mănânce: ridicū deci capulu' de josū, îl scuturu' de zăpadă și de ghêță și spre mirarea mea vedū, că cade din elu' o țudulică scrisă.

„Si ce era scrisū în țudulica aceea?” ilu' întrepruse atunci tovarêșulu' sêu curiosu'.

— „Era scrisū, că eu am mințit'o mai bine. prin urmare coca e a mea.”

Cum am auđit'o așa odau; prin urmare nu e dela mine. Cine o va crede, mai mare minciinosu' este.

Moșu' Tronchinu'.

MULTE SI DE TOATE.

Insuratū de 75 de ani.

Trebuie să fii insuratū de 25 de ani pentru ca să-ți serbezi cununia de argintū, de 50 de ani pentru ca să-ți serbezi cununia de aurū, de 60 de ani pentru ca să-ți serbezi cununia de diamantū, dér n'avemū nici o numire pentru serbarea de 75 de ani a căsătoriei. Nisce lucrători de mine din Bavaria au serbatū aniversarea de 75 de ani a căsătoriei directorului lorū generalu', baronulu' Maillot dela Treille, născutu' în Franța, ai cărui părinți au emigratū din Franța în anulū 1793 și probabilu', că numai elu' singuru' se mai află în viêță dintre cei de pe timpulū regimulu' teroricu' alu' revoluțiunei franceșe. Baronulu' Maillot

se căsători în 7 Octomvre 1819, soția sa era atunci de 16 ani.

Cine e răspundêtoru'?

Înainte unu' tribunalu' americanu' s'a petrecutu' unu' casu' unicu' în felulu' sêu. Unu' omū se îmbêță forțe rêu și, eșindū afară din cărciumă, cădu' în stradă, unde lovindu-se rêu de petri muri. Soția sa ceru' despăgubire dela proprietarul cărciumei și anume o sumă forțe însemnate, deorece dîcea ea, că cărciumarul e cauza morții bărbatulu' ei. Tribunalu' află cererea femeii de drêptă. Decă s'ar introduce și în alte țeri asemenea judecați, atunci acêsta ar fi unu' mijlocu' mai sigurū în contra beției, decătu' tôte legile de până acuma aduse în contra ei.

Unu' milionu' perdutu'.

Din Triestu' se scrie cu data de 12 Octomvre următorele: Unu' călêtoru' cu numele Fortunato Merelli îi dispăru', pe când călêtoria pe linia feratā Roma-Neapole, unu' cuferu' cu 60,000 lire rentă italiană, care corêspunde unu' capitalu' de 1,200,000 de lire. Fortunato Merelli promise o rêsplată de 100,000 de lire aceluia, care-lu' va afla.

Redactori esecutați.

În timpū de o miă de ani, de când esistă „Țiarulu' de statū din Peking”, li-s'au tăiatu' capetele la 1900 de redactori de-ai numitulu' țiaru', precum spunū foile chineze. Astfelu' esecitau Chinezii procedura penală subiectivă.

Calendarul septemănei. Table with columns for dates (Octomvre 1889), days of the week, and various religious and public holidays like 'Căntărea lui Iulianu'', 'Căntărea lui Gheorghe', etc.

Tîrgulu' de rimători din Steinbruch. La 14 Oct. n. starea rimătorilor a fostu' de 114.838 capete. la 15 Oct. au intratū 1101 capete și au eșitu' 1095 rămănuțu' la 15 Octomvre unu' număr de 114,844 capete. — Se notéza: marfa un-gurêscă veche, grea dela 41 cr. până la 43— cr. marfa un-gurêscă tineră grea dela 44— cr. până la 43 1/2 cr., de mijlocu' dela 44 1/2 cr. până la 46 cr — ușorā dela — cr. până la — cr. — marfa țêrnêscă grea dela 41 până la 42— cr. — de mijlocu' dela 43 1/2 cr. până la 44 cr. ușorā dela 45 — cr. până la 48 cr — Marfa de România de Băkomy grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușorā dela — cr. până la — cr. transio dto țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. Marfa sêrbêscă grea dela 42 1/2—43 cr. transito, mijlociă grea dela 43—44 cr. transito, ușorā dela 44—45 cr. Porci ingrășați de unu' anu' dela — cr. până la — cr., ingrășați cu cucuruzu' dela — cr. până la — cr., ingrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Tîrgulu' de petroleu din Pesta.

Raportulu' firmei Iustiniănu' Grama, engrosistū în Budapesta.
Petroleulu' urmăresce o tendință d'a se urca în prețuri; la acêsta contribuie și timpulū înaintatū nefavoritoru'. Furnisările pentru ernă au începutu'.
Petroleu I americanu' type blanc fl. 22—
indigenū 21" R. 20—
" Kaiseröl 26—
per 100 klo ab Bpsta franco Barel 20% Thara Netto Cassa. Cantitatea cea mai mică ce se furniséză este unu' Barel.

Cursulu' pieței Brașovū

Table with columns for currency types (Banconote romănesci, Argintu' românescu', Napoleon-d'ori, etc.) and their respective values in 'Cump.' and 'Vend.' columns.

Cursulu' la bursa de Viena

Table with columns for financial instruments (Renta de aurū 4%, Renta de hârtia 5%, etc.) and their values.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 16 Oct. 1889

Table with columns for commodities (Semințe, Săcără, Orzū, etc.), quality (Calitatea per Hect), and prices (Prețulu' per 100 chilogr.).

Editoru' și Redactoru' responsabilu': Dr. Aurel Mureșianu.

Creolin e celū mai nou remediu pentru bôla de gură și de unghii la animale și se întrebuinteză cu o escelentă eușită. Omeni specialiști spunū, că acestu' emediu nu se pôte înlocui cu altulu' mai bunū, și de aceea îl recomandă caldurosū publiculu'. În numărulu' de față se află unu' anuciū privitoru' la „Creolin” și mai amintimū în interesulu' cumperătorilorū, cumcă la primirea comandelorū, se trimite încă și esplicarea cum să se întrebuinteze remediu'.

„ALBINA“,
institutul de credit și de economii
Filiala Brașov.

Amanetază mărfuri
cu interese de 6 până la 7⁰/₁₀

în sensul regulamentelor ei referitoare, — primește mărfuri spre imagazinare în magazinele ei proprii de lângă gară, de asemenea închiriaza pe teritoriul ei și locuri pentru depozitare.

Informațiuni mai de aproape se pot lua zilnic în biroulul institutului, piața No. 90, dela 8—2 ore d. p.

84,20

Pentru comune prețuri anumite!!!
Contra BŎLEI DE GURA ȘI UNGHII LA DOBÎTOCE
celu mai siguru remediu e

„CREOLIN“

pe care în calitate garantată de escelentă îl oferă și în detaliu cu unu prețu foarte efimă

Alphons Szávoszt

Negustorū de semințe și de articole necesare la economiā sub protectoratulū societății de agricultură regnicolare.

Budapesta. Arany János-utca. 11.

Szám 3024—1889
tkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A Fogarasi kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Moise B. Lazea végrehajthatónak Plesa George és Plesa G. George végrehajtható szenedő elleni 90 frt. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a Brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbíroság) területén lévő Nagy Vajdalfalva községben fekvő a N. Vajdalfalvi 12 sz. tjkben foglalt:

18, 19	50 f.	1824	1 f.	2884	9 f.	4171/1	2 f.
301	6 "	1825	1 "	3125	3 "	4250	10 "
438	11 "	1960/2	14 "	3126	3 "	4284	4 "
639	11 "	1961	15 "	3254	4 "	4441/2	5 "
650	4 "	2086	10 "	3255	4 "	4477	9 "
780	3 "	2109	12 "	3301	3 "	4525/2	1 "
860	18 "	2161	3 "	3411	22 "	1109/12	12 "
980	6 "	2247	3 "	3412	7 "	4608/2	6 "
1039	4 "	2286	8 "	3413	7 "		5 f.
1199	3 "	2316	7 "	3844/1	13 "		
1557	8 "	2396	5 "	3910	7 "		
1638	20 "	2605	3 "	3952	6 "		
1664	31 "	2774	1 "	4160	18 "		

ezennel megalapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889 évi November hó 14-ik napján dél el. 10 órakor Nagy Vajdalfalva község házánál megtartando nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10⁰/₁₀₀-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelt 8. §-ában kijelölt ovadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogaras 1889 évi April. hó 30 napján.

A fogarasi kir. járásbíroság mint telekkönyvi hatóság.

Avisu d-lorū abonati!

Domnii, ce se abonéză din nou, să binevoiască a serie adresa lămuritū și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Rugămū pe domnii abonati ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a serie pe cuponulū mandatulū postalū și numerii de pe fâșia sub care au primitū diarulū nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.,

Ajutorū grabnicū și sigurū
pentru
SUFERINȚE DE STOMACHŪ ȘI URMĂRILE ACESTORA!!

Mijlocul celū mai bunū și eficae pentru mântuirea sănătății, curățirea s-curilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuiri bune este deja pretutindenea cunoscutulū și plăcutulū

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestū balsamū preparatū cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămaduitoare se dovedesce ca foarte folositorū în contra tuturor greutăților de mistuire cārcei de stomachū, lipsa de apetitū, rigăelei, congestiunilor, haemoroidelor etc. etc. În urma eficației sale a devenitū acestū balsamū acum unū sigurū și doveditū medicamentū de casă popularū.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.
Mii de scrisori de recunoștință stau la dispozițiā!

FIȚI ATENȚI!!!

Spre a evita înșelătorii, facū pe fiecare atentū, că fiecare sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singurū numai de mine este preparatū după receta originală, este învelitā în hârtiā grōsă albastră, care poartā în lungulū ei inscripțiā: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntū provădute cu alăturata marcă a fabriciei luatā sub scutulū legalū.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam
Veritabilū se pōte procura numai în
Depozitulū principalū alū producătorulū
B. Fragner,
Farmacia „Zum schwarzen Adler“
Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.
Tōte farmaciile din Brașovū, precum și tōte farmaciile mai mari din monarchia Austro-ungarā au deposite din acestū balsamū de viētā.

Totū de acolo se pōte avea:
Alifa de casă universală de Praga
(Prager Universal-Haoussalbe)
unū medicamentū sigurū și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutū în contra tuturor inflamațiunilor, rănilorū și umflăturilor.

Acestā se întrebuințēază cu succesū sigurū la inflamațiun. la stagnațiunea laptelui și întărireā țitelorū cu ocaziunea întercării copilulū, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule: copturi la unghie, la panariții ulceratiuni la degete, la întărituri, umflături, tumōrea glandulelorū limfatice, lipome etc. — Tōte inflamațiunile, umflături, întărituri se vindecă în timpulū celū mai scurtū: la casuri însă, unde s'a formatū deja puroiu absorbē buba și o vindecă în timpulū celū mai scurtū fără dureri.

In cutiōre à 25 și 35 cr.
FIȚI ATENȚI!

De orice alifa de casă universală de Praga se imităzā foarte desū, facū pe fiecare atentū, ca singurū numai la mine se preparēază după receta originală. Acestā este numai atunci veritabilū, decā cutiōrele din metalū galbinū, în cari se pune, suntū înfășurate în hârtiā roșie pe care s'afă tipăritā în 9 limbi esplicațiunea cum se se întrebuințēze, împachetate și în cartōne vinete — cari suntū provădute cu marca fabriciei de mai susū.

Balsamū pentru auzū.
(Gehör-Balsam)
Celū mai probatū și prin multe încercări celū mai temeinicū medicamentū pentru vinderarea auzulū greu și spre redobândirea auzulū perdutū. 1 Flacon 1 fl. 58,26—14

H. ARONSOHN & Comp.
BRAȘOVŪ.

Effectueză la casuri de strămutare dintr'unū locū într'altulū cu calea feratā, cu vaporulū și pe șosele transportulū obiectelorū prin

CARELE LORŪ PATENTATE
pentru
TRANSPORTUL DE MOBILE

ce se închidū. Fiindū aceste carē tapetate completū înăuntru și aședate pe arcuri se economisescă împachetarea precum și descărcarea și reincărcarea obiectelorū.

125,15

Sz. 288—1889 végr. 186,1

Arverési hirdetmény.

Alólirt bírósági végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 4468—1889 sz. a. kelt végrehajtást rendelő és a brassói kir. járásbíroságnak 7: 56—89 sz. a. kiküldetést tartalmazó végzését folytán Harmath Lajos-nak Mitán György ellen 300 frt. tőke, ennek 1889 evi

augustus hó 6-ik napjától számitandó 6⁰/₁₀₀ kamatai és eddig össze sen 43 frt. 70 kr. perköltség követelés elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 363 frt. 20 krra becsült ingóságok u. m.: házi butorok, lóvak, szekerek és takarmányok, árpa széna, szalma ügyvéd Harmath Lajos által képviselt id. Schmidt János mint engedményes javára nyilvános árverés utján elfognak adatni.

Mely árverésnek a 7810—1889 sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Prázmár községében alperes lakásán leendő eszközlésére 1889 évi Oktober 21-én délután 3 órája határidőül kitűzetik, és ahhoz venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881-ik évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni, a netalán elsőbbségi igénylők pedig felhivatnak, miszerint jogaikat az említett t. cz. 111 és 112 §-a alapján az árverezés megkezdéseig érvényesítsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-a szerint fizetendő.

Kelt Brassóban 1889 évi október hó 6-én.

Borsos Zsigmond,
kir. bíróság végrehajtó.